

Universitätsbibliothek Wuppertal

Cassii Dionis Cocceiani Rerum Romanarum

Cassius

Lipsiae, 1849

60

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-5005](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-5005)

τὸν δῆμιον "εἴθε ἓνα ἀνχένα εἴχετε," ἐπιδεικνύοντες αὐτῷ ὅτι ἐκεῖ-
 2 νος μὲν ἀνχένα ἓνα, σφεῖς δὲ δὴ χεῖρας πολλὰς ἔχουσιν. ἐπεὶ δὲ τὸ
 δορυφορικὸν ἐταράττετο καὶ διαθέντες ἐπυνθάνοντο τίς Γάϊον
 ἔσφαξεν, Βαλέριος Ἀσιατικὸς ἀνὴρ ὑπατευκῶς θανμαστὸν δὴ τινα
 τρόπον αὐτοὺς ἡσύχασεν, ἀνελθὼν ἐς περιφανές τι χωρίον καὶ ἐκ-
 βοήσας "εἴθε ἐγὼ αὐτὸν ἀπεκτόνουν." καταπλαγέντες γὰρ ἐπαύ-
 σαντο τοῦ θορύβου.

III τοῦ δὲ Γαῖου, ὡς εἵπομεν, ἀπαλλάξαντος φρυακὰς ἐκασταχόσε
 τῆς πόλεως οἱ ὑπᾶτοι διαπέμψαντες τὴν τε βουλὴν ἐς τὸ Καπιτώ-
 λιον ἤθροισαν, καὶ πολλὰ καὶ ποικίλα γινώμια ἐλέχθησαν· τοῖς
 μὲν γὰρ δημοκρατεῖσθαι τοῖς δὲ μοναρχεῖσθαι ἐδόκει, καὶ οἱ μὲν
 2 τὸν οἱ δὲ τὸν ἥρουντο. καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἡμέραν τὴν λοιπὴν καὶ
 τὴν νύκτα πᾶσαν κατέτριψαν μηδὲν τελειώσαντες. καὶ τούτῳ στρα-
 τιῶται τινες ἐς τὸ παλάτιον, ὅπως τι συλήσωσιν, ἐσελθόντες ἔδρον
 τὸν Κλαύδιον ἐν γωνίᾳ που σκοτεινῇ κατακεκρυμμένον (συνῆν τε
 3 γὰρ τῷ Γαίῳ, καὶ τότε τὴν ταραχὴν φοβηθεὶς ὑπέπτηξεν), καὶ αὐ-
 τὸν τὸ μὲν πρῶτον ὡς καὶ ἄλλον τινὰ ὄντα ἢ ἔχοντά τι ἐξεῖλκυσαν,
 ἔπειτα δὲ γνωρίσαντες αὐτοκράτορα προσηγόρευσαν καὶ ἐς τὸ στρα-
 τόπεδον αὐτὸν ἤγαγον, καὶ τούτου μετὰ τῶν ἄλλων, οἷα τοῦ τε
 βασιλικοῦ γένους ὄντι καὶ ἐπιεικεῖ νομιζομένῳ, πᾶν τὸ κράτος αὐτῷ
 4 ἔδωκαν. οἱ δ' ὑπᾶτοι τέως μὲν ἄλλους τε καὶ δημόχους πέμπον-
 τες ἀπηγόρεον αὐτῷ μηδὲν τοιοῦτο ποιεῖν, ἀλλ' ἐπὶ τε τῷ δήμῳ
 καὶ τῇ βουλῇ καὶ τοῖς νόμοις γενέσθαι· ἐπεὶ δὲ αὐτοὺς οἱ συνόντες
 σφίσι στρατιῶται ἐγκατέλειπον, τότε δὴ καὶ αὐτοὶ ὁμολόγησαν, καὶ
 τὰ λοιπὰ ὅσα ἐς τὴν αὐταρχίαν ἤκοντα ἦν αὐτῷ ἐψηφίσαντο.

2 οὕτω μὲν Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων Γερμανικὸς, ὁ τοῦ Δρού-
 σου τοῦ τῆς Αἰαίας παιδὸς υἱός, τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔλαβε,
 μὴ πρὶν ἐν ἡγεμονίᾳ τινὶ τὸ παράπαν ἐξητασμένος, πλὴν ὅτι μόνον
 ὑπάτευσεν· ἦγε δὲ πεντηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας. οὗτος τὴν μὲν
 ψυχὴν οὐ φαῦλος ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ ἐν παιδείᾳ ἥσκητο, ὥστε
 καὶ συγγράφει τινά, τὸ δὲ δὴ σῶμα νοσώδης, ὥστε καὶ τῇ κε-
 2 φαλῇ καὶ ταῖς χερσὶν ὑποτρέμειν. καὶ διὰ τοῦτο καὶ τῷ φω-
 ρήματι ἐσφάλλετο, καὶ οὐ πάντα ὅσα ἐς τὸ συνέδριον ἐσέφερον αὐ-
 τὸς ἀνεγίνωσκεν, ἀλλὰ τῷ ταμίᾳ, τὴν γε πρώτην καὶ παρὼν ὡς γε
 πλήθει, ἀναλέγεσθαι ἐδίδου. ὅσα δ' οὐκ αὐτὸς ἀνεγίνωσκε, καθή-
 3 μενος ὡς τὸ πολὺ ἐπελέγετο. καὶ μέντοι καὶ δίφρῳ καταστέγων

πάντες ἔχαιρον, μεμνημένοι καὶ τοῦ λ.

1 1 1 φύλακας*

3 1 Γαῖω

τοῦ θεάτρον ἐξερχομένῳ Z 4 1 Z post ἔδωκαν: εἰ γὰρ καὶ ἀνεδύετο
 καὶ ἀντέλεγεν, ἀλλ' ὅσον ἐξίστατο καὶ ἀντέκειτο, τοσοῦτον μᾶλλον ἀντιφι-
 λονεῖκον οἱ στρατιῶται μὴ παρ' ἐτέρων λαβεῖν αὐτοκράτορα ἀλλ' αὐτοὶ δοῦ-
 ναι πᾶσιν. διὸ καὶ ἄκων, ὡς ἐδόκει, ὑπέκυψεν. τέως ἄλλους μὲν καὶ*

πρῶτος Ῥωμαίων ἐχρήσατο, καὶ ἔξ ἐκείνου καὶ νῦν οὐχ ὅτι οἱ αὐτοκράτορες ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς οἱ ὑπατενκότες διφροφορούμεθα· πρότερον δ' ἄρα ὁ τε Αὐγουστος καὶ ὁ Τιβέριος ἄλλοι τέ τινες ἐν σκιμποδίοις, ὁποίοις αἱ γυναῖκες ἔτι καὶ νῦν νομίζουσιν ἔστιν ὅτε, ἐφύροντο. οὐ μέντοι καὶ διὰ ταῦθ' οὕτως, ὅσον ὑπὸ τε τῶν ἔξε-⁴ λευθέρων καὶ ὑπὸ τῶν γυναικῶν αἷς συνῆν, ἐκακύνετο. περιφανέστατα γὰρ τῶν ὁμοίων ἐδουλοκρατήθη τε ἡμῖα καὶ ἐγυναικοκρατήθη· ἅτε γὰρ ἐκ παίδων ἔν τε ροσηλείᾳ καὶ ἐν φόβῳ πολλῶν τραφεῖς, καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ πλείων τῆς ἀληθείας εὐήθειαν προσποιησάμενος, ὅπερ πον καὶ αὐτὸς ἐν τῇ βουλῇ ὁμολόγησε, καὶ πολὺν μὲν χρόνον⁵ τῇ τήθῃ Λιβία πολὺν δὲ καὶ τῇ μητρὶ Ἀντωνία τοῖς τε ἀπλευθέροις συνδιατηθεῖς, καὶ προσέτι καὶ ἐν συνουσίαις γυναικῶν πλείοσι γενόμενος, οὐδὲν ἐλευθεροπρεπὲς ἐκέκτητο, ἀλλὰ καίπερ καὶ τῶν Ῥωμαίων ἀπάντων καὶ τῶν ὑπηκόων αὐτῶν κρατῶν ἐδεδούλωτο. ἐπετίθεντο δ' αὐτῷ ἔν τε τοῖς πότοις μάλιστα καὶ ἐν ταῖς μίξεσιν·⁶ πάνν γὰρ ἀπλήστως ἀμφοτέροις σφίσι προσέκειτο, καὶ ἦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ εὐαλωτότατος. πρὸς δὲ καὶ δειλίαν εἶχεν, ὅφ' ἥς πολλάκις ἐκπληττόμενος οὐδὲν τῶν προσηκόντων ἐξελογίζετο. καὶ αὐτοῦ καὶ τοῦτο προσλαμβάνοντες οὐκ ἐλάχιστα κατειργάζοντο· ἐκείνῳ τε γὰρ ἐκφοβοῦντες ἐξεκαρποῦντο, καὶ τοῖς ἄλλοις τοσοῦτο⁷ δέος ἐνέβαλλον ὥσθ', ἵνα συλλαβὼν εἴπω, πολλοὶ ἐπὶ δεῖπνον ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὑπὸ τε τοῦ Κλαυδίου καὶ ὑπ' αὐτῶν καλούμενοι τὸν μὲν ὡς καὶ κατ' ἄλλο τι παρίεντο, πρὸς δὲ ἐκείνους ἐφοίτων.

τοιοῦτος οὖν δὴ τις, ὥς γε συνελόντι εἰπεῖν, ὧν οὐκ ὀλίγα καὶ³ τῶν δεόντων ἔπραττεν, ὁπότε ἔξω τε τῶν προειρημένων παθῶν ἐγίγνετο καὶ ἑαυτοῦ ἐκράτει. λέξω δὲ καὶ καθ' ἕκαστον ὧν ἐποίησεν.

τὰ μὲν ψηφισθέντα οἱ εὐθὺς πάντα, πλην τῆς τοῦ πατρὸς² ἐπωνυμίας, ἐδέξατο (ταύτην γὰρ μετὰ ταῦτα προσέθετο), οὐ μέντοι καὶ παραντίνα ἀλλ' ὀψὲ καὶ τριακοστῇ ἡμέρᾳ ἐς τὴν βουλὴν ἐσῆλθεν. τὸν τε γὰρ Γάιον οὕτως ὀρῶν ἀπολωλότα, καὶ πνυνθανόμενός τινος ὡς καὶ βελτίονας ἑαυτοῦ πρὸς τὴν ἀρχὴν ὑπ' αὐτῆς προβεβλήσθαι, οὐκ ἐθάρασε, ἀλλὰ τὰ τε ἄλλα ἀκριβῶς ἐφυλάττετο, καὶ πάντας³ τοὺς προσιώντας οἱ καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας ῥευνᾶσθαι ἐποίει μὴ τι ἱερῖδιον ἔχωσιν, ἔν τε τοῖς συμποσίοις πάντως τινὰς στρατιώτας συνόντας εἶχεν. καὶ τοῦτο μὲν ἔξ ἐκείνου καταδειχθὲν καὶ δεῦρο αἰεὶ γίγνεται, ἡ δὲ δὴ ῥευνᾶ ἢ διὰ πάντων ἐπὶ Ῥεσπασιανοῦ ἐπαύσατο. τὸν μὲν οὖν Χαιρέαν καὶ τινες ἄλλους, καίπερ πάνν⁴ ἐπὶ τῷ τοῦ Γαίου θανάτῳ ἡσθεῖς, ὅμως ἀπέκτεινεν· οὐ γὰρ ὅτι

τὴν ἀρχὴν διὰ τὴν ἐκείνου προὔξιν εἰλήφει χάριν αὐτῷ ᾗδαι, ἀλλ'
 ὅτι ἐτόλμησεν αὐτοκράτορα ἀποσφάξαι ἐδυσχέραιεν, πόρρωθεν τὸ
 κατ' ἐαυτὸν ἐς ἀσφάλειαν προορώμενος. ἐπραξε δὲ τοῦτο οὐχ ὥς
 5 καὶ τῷ Γαίῳ τιμωρῶν, ἀλλ' ὥς ἐαυτῷ ἐπιβουλεύσαντα λαβῶν. καὶ
 οἱ δὲ Σαβῖνος ἐκὼν συναπέθανε, μὴ ἀξιώσας κολασθέντος αὐτοῦ
 περιεῖναι. τοῖς γε μὴν ἄλλοις, οἳ τὴν δημοκρατίαν ἐκφανῶς ἐσπού-
 δασαν ἢ καὶ ἐπιδόξοι λήψεσθαι τὸ κράτος ἐγένοντο, οὐχ ὅσον οὐκ
 ἐμνησιζήσας, ἀλλὰ καὶ τιμὰς καὶ ἀρχὰς ἔδωκεν· ἐκδηλότατα γὰρ
 καὶ ἐν τοῖς πάντων πώποτε οὐ τῷ λόγῳ μόνον τὴν ἄδειαν σφίσι,
 κατὰ τὸν τῶν Ἀθηναίων ζῆλον ὥς ἔλεγεν, ὑπέσχετο, ἀλλὰ καὶ τῷ
 6 ἔργῳ παρέσχεν. τὸ τε ἐγκλημα τῆς ἀσεβείας ὁμοίως οὐκ ἐν τοῖς
 γράμμασι μόνοις ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς πράξεσιν ἔπαυσε, καὶ οὐδένα
 διὰ τοιοῦτό τι οὔτε ἐπὶ τοῖς προτέροις οὔτε ἐπὶ τοῖς ἔπειτα ἐκό-
 7 λασεν. τοὺς γε μὴν ἀδικήσαντάς τι ἢ καὶ προπηλακίσαντας αὐτὸν
 ἰδιώτην ὄντα (πολλοὶ δὲ ταῦτα ἄλλως τε ὥς μηδενὸς λόγου ἄξιον,
 καὶ οἱ μὲν τῷ Τιβερίῳ οἱ δὲ τῷ Γαίῳ χαρίζομενοι, ἐπεποιήκεσαν)
 πλαστῶ μὲν ἐγκλήματι οὐδενὶ μετῆι, εἰ μέντοι τι ἄλλο κακορ-
 8 γούντας εὗρισκε, καὶ δι' ἐκεῖνα ἐτιμωρεῖτο. τὰ τε τέλη τὰ ἐπὶ τοῦ
 Γαίου ἐσαχθέντα, καὶ τὰλλα ὅσα ἐπηγορίαν τινὰ τῶν πραχθέντων
 ὑπ' αὐτοῦ εἶχε, κατέλυσε μὲν, οὐκ ἀθρόα δέ, ἀλλ' ὥς ἐκάστη πρὶν
 προσέειπεν. καὶ τοὺς ἐκπεσόντας ἀδίκως ὑπ' αὐτοῦ, τοὺς τε ἄλλους
 καὶ τὰς ἀδελφάς, τὴν τε Ἀγριππίναν καὶ τὴν Ἰουλίαν, καταγαγὼν
 2 τὰς οὐσίας σφίσιν ἀπέδωκεν. τῶν τε ἐκ τοῦ οἰκήματος (πλεῖστοι
 δὲ ἐδέδεντο) τοὺς μὲν ἐπ' ἀσεβείᾳ τοιούτοις τέ τισιν ἐγκλήμασιν
 ἐτέροις ἐμπεπτωκότας ἀπήλλαξε, τοὺς δ' ὄντως ἀδικοῦντας ἐκόλασεν·
 σφόδρα γὰρ ἀκριβῶς σφᾶς ἐξήτασεν, ὅπως μὴθ' οἱ κακορρήσαν-
 τές τι διὰ τοὺς συκοφαντουμένους ἀφεθῶσι, μὴθ' οὔτοι δι' ἐκείνους
 3 παραπύλονται. καὶ κατ' ἐκάστην γε ὥς εἰπεῖν ἡμέραν, ἥτοι γε
 μετὰ πάσης τῆς γερονσίας ἢ καὶ ἰδίᾳ, τὸ μὲν πλεῖστον ἐν τῇ ἀγο-
 Ͼ, ἥδη δὲ καὶ ἄλλοθι, ἐπὶ βήματος ἐδίκαζεν· καὶ γὰρ τὸ κατὰ
 τοὺς συνέδρους, ἐκλειφθὲν ἔξ οὗ ὁ Τιβέριος ἐς τὴν νῆσον ἐξεχώ-
 4 ρησεν, ἀνεκώσατο. πολλάκις δὲ καὶ τοῖς ὑπᾶτοῖς τοῖς τε στρατη-
 γοῖς, καὶ μάλιστα τοῖς τὴν διοίκησιν ἔχουσι, συνεξητάζετο, καὶ
 ὅλγα παντελῶς τοῖς ἄλλοις δικαστηρίοις ἐπέτρεπεν. τὰ τε φάρμακα
 ἃ πολλὰ ἐν τοῦ Γαίου εὐρέθη, καὶ τὰ βιβλία τὰ τοῦ Πρωτογέροντος,
 5 ὃν καὶ ἀπέκτεινε, τὰ τε γράμματα ἃ ἐπλάσσετο μὲν ὁ Γάιος κε-
 κανκῆναι εὐρέθη δὲ ἐν τῷ βασιλικῷ ὄντα, τοῖς τε βουλευταῖς ἐπέ-
 δειξε, καὶ ἔδωκε καὶ αὐτοῖς ἐκείνοις τοῖς τε γράμμασιν αὐτὰ καὶ
 κατ' ὧν ἐγγράμματο ἀναγρῶναι, καὶ μετὰ τοῦτο κατέφλεξεν. ἀλλὰ
 καὶ τῆς γερονσίας ἀτιμῶσαι τὸν Γάιον ἐθέλησάσης ψηφισθῆναι

μὲν αὐτὸς ἐκώλυσεν, ἰδίᾳ δὲ τὰς εἰκόνας αὐτοῦ νυκτὸς ἀπάσας ἠφάνισεν. καὶ διὰ ταῦτα τὸ μὲν ὄνομα αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ κα- 6
ταλόγῳ τῶν αὐτοκρατόρων ὧν μνήμην ἐπὶ τε τοῖς ὄρχοις καὶ ἐπὶ
ταῖς εὐχαῖς ποιούμεθα, ὥσπερ οὐδὲ τὸ τοῦ Τιβερίου, οὐ μέντοι καὶ
ἐκ δόγματος ἀτιμίαν οὐδέτερός σφον ὄφλεν.

τὰ μὲν δὴ οὖν ἐπὶ τε τοῦ Γαίου καὶ ὑφ' ἐτέρων δι' ἐκείνων 5
οὐκ ὁρθῶς γενόμενα ἀνέτρεψε, τῷ δὲ δὴ Ἀρούσῳ τῷ πατρὶ τῇ τε
Ἀντωνίᾳ τῇ μητρὶ ἱπποδρομίαν ἐς τὰ γενέσια ἔδωκε, τὰς πανηγύ-
ρεις τὰς ἐς ταῦτόν αὐταῖς συμβαινούσας μεταθεῖς ἐς ἐτέρας ἡμέ-
ρας, ὅπως μὴ ἅμα ποιοῦνται. τὴν τε τήθην τὴν Αἰβίαν οὐ μόνον 2
ἵππων ἀγῶσιν ἐτίμησεν ἀλλὰ καὶ ἀπηθανάτισεν, ἀγαμιά τε τι αὐ-
τῆς ἐν τῷ ἀγῶστίῳ ἰδούσας καὶ τὰς θυσίας ταῖς ἀειπαρθένοις
ἱεροποιεῖν προστάξας, ταῖς τε γυναιξίν ὄρχον τὸ ὄνομα αὐτῆς 3
ποιεῖσθαι κελεύσας. οὕτω δὲ δὴ τοὺς πατέρας ἀποσεμνύνας αὐτὸς 3
οὐδὲν ἔξω τῶν ὀνομάτων τῶν ἐς τὴν ἀρχὴν φερόντων ἐδέξατο· ἐν
γὰρ δὴ τῇ τοῦ Ἀνγούστου νομισμῇ, ἐν ᾗ ἐγενένητο, ἡγωνίζοντο
μὲν ἵπποι, οὐ δι' ἐκείνων δὲ ἀλλ' ὅτι ὁ τοῦ Ἀρεος ναὸς ἐν ταύτῃ
καθιέρωτο καὶ διὰ τοῦτο ἐτησίους ἀγῶσιν ἐτετίμητο. ἐν τε οὖν 4
τούτοις ζυμετρίαζε, καὶ προσσηγόρεσε μήτε προσκνεῖν τινὰ αὐτὸν
μήτε θυσίαν οἱ μηδεμίαν ποιεῖν. τὰ τε ἐπιβοήματα τὰ πολλὰ καὶ
ὑπέρογκα ἔπασσεν· καὶ εἰκόνα μίαν, καὶ ταύτην ἀργυρᾶν, ἀνδριάν-
τας τε δύο χαλκοῦ τε καὶ λίθου ψηφισθέντας αὐτῷ τὰ πρῶτα
ἔλαβεν. μάλιστα γὰρ πάντα τὰ τοιαῦτα ἀναλώματα εἶναι, καὶ 5
προσέτι πολλὴν μὲν ζημίαν πολὺν δὲ καὶ ὄχλον τῇ γε πόλει παρέ-
χειν ἔλεγεν· πάντες μὲν γὰρ οἱ ναοὶ πάντα δὲ καὶ τὰ ἄλλα ἔργα
καὶ ἀνδριάντων καὶ ἀναθημάτων ἐπεπλήρωτο, ὥστε καὶ περὶ ἐκεί-
νων βουλευέσθαι ἔφη ἢ δεῖ πρᾶξαι. τοῖς τε στρατηγοῖς τοὺς 6
ἀγῶνας τοὺς ὀπλομαχικοὺς ἀπηγόρευσεν μὴ ποιεῖν, καὶ εἰ δὴ τις
ἄλλος αὐτοὺς ὀπονδήποτε ἐπιτελοῖη, ἀλλὰ μήτοι γε ὥς καὶ ὑπὲρ
τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας γιγνομένων σφῶν ἢ γράφεσθαι ἢ καὶ λέγεσθαι
ἐκέλευσεν. καὶ οὕτω γε πάντα ταῦτα κοίσει καὶ οὐκ ἐπιτηδεύσει
ἔπραττεν ὥστε καὶ ἄλλα ὁμοίως ἐνεμεν. τὰς γοῦν θυγατέρας ἐν 7
τῷ ἔτει τούτῳ τὴν μὲν ἐγγνήσας Λουκίῳ Ἰουνίῳ Σιλάρῳ τὴν δὲ
ἐκδοὺς Γναίῳ Πομπηίῳ Μάγνῳ οὐδὲν ἐξαίρετον ἔπραξεν, ἀλλὰ
καὶ αὐτὸς ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐδίδαξε καὶ ἡ βουλὴ ἠθροίσθη.
τούς τε γαμβροὺς τότε τε ἐν τοῖς εἰκοσιν ἀνδράσιν ἄρξαι καὶ μετὰ 8
τοῦτο πολιαρχῆσαι ἐν ταῖς ἀνοχαῖς ἐκέλευσε, καὶ ὁπρὲ ποτε πέντε
ἔτεσι θάσσον τὰς ἄλλας ἀρχὰς αἰτῆσαι σφισιν ἐπέτρεψεν. τούτου
δὲ δὴ τοῦ Πομπηίου ὁ Γάιος τὴν τοῦ Μάγνου ἐπὶ κλησιν περιέκοψεν.
ὀλίγον μὲν γὰρ καὶ ἀπέσφαξεν αὐτὸν ὅτι οὕτως ὀνομάζετο· ἀλλὰ 9

τοῦτο μὲν καταφρονήσας ὡς καὶ παιδίον ἔτ' αὐτοῦ ὄντος οὐκ ἐποίησε, τὴν δὲ δὴ πρόσρησιν κατέλυσεν, εἰπὼν μὴ εἶναι οἱ ἀσφα-
λὲς Μάγρον τινὰ προσαγορεύεσθαι. ὁ γὰρ μὴν Κλαύδιος καὶ ἐκεῖνο
αὐτῷ τὸ πρόσρημα ἀπέδωκε καὶ τὴν θυγατέρα προσσυνήκισεν.

- 6 ταῦτά τε οὖν ἐπιεικῶς ἔπραττε, καὶ τῶν ὑπάτων ἐν τῷ συνε-
δρίῳ καταβάντων ποτὲ ἀπὸ τῶν δίφρων εἶνα διαλεχθῶσιν αὐτῷ,
προσεξάνεστη τε καὶ ἀντιπροσῆλθε σφίσιν, ἐπεὶ ἐν γὰρ τῇ Νέᾳ πόλει
2 καὶ παντάπασιν ἰδιωτικῶς ἔζη· τὰ γὰρ ἄλλα ἑλληνικῶς καὶ αὐ-
τὸς καὶ οἱ συνόντες οἱ διητάτο, καὶ ἐν μὲν ταῖς τῆς μουσικῆς θεω-
ρίαις ἱμᾶτιον καὶ κορηπίδας, ἐν δὲ δὴ τῷ γυμνικῷ ἄγωνι πορφυρίδα
3 καὶ στέφανον χρυσοῦν ἐλάμβανεν. καὶ μέντοι καὶ περὶ τὰ χρήματα
θαυμαστός ἐγένετο. ἀπηγόρευσε μὲν γὰρ ἀργύριον, ὅπερ ἐπὶ τε
τοῦ Αὐγούστου καὶ ἐπὶ τοῦ Γαίου ἐγένετο, προσφέρειν, ἀπέπειε δὲ
μηδὲ κληρονόμιον αὐτόν, ὅστις ἂν συγγενεῖς ὅποιοι οὐδὴποτε κεκτῆται,
καταλείπειν, ἀλλὰ καὶ τῶν προσυληθέντων ἐπὶ τε τοῦ Τιβερίου
καὶ ἐπὶ τοῦ Γαίου τὰ μὲν αὐτοῖς τοῖς ἔτι περιοῦσι τὰ δὲ τοῖς
4 τέχναις αὐτῶν ἀπέδωκεν. εἰθισμένου τε, εἰ καὶ ὅτιοι περὶ τὰς
πανηγύρεως ἔξω τοῦ νενομισμένου πραχθεῖν, αὐθις αὐτάς, καθάπερ
εἰρηταί μοι, γίνεσθαι, καὶ πολλάκις τούτον καὶ τρίτον καὶ τέταρ-
τον πέμπτον τε, καὶ δέκατον ἔστιν ὅτε, τὸ μὲν τι κατὰ τύχην τὸ
δὲ δὴ πλείστον ἐκ παρασκευῆς τῶν ὠφελουμένων ἀπ' αὐτοῦ, συμ-
5 βαίνοντος, νόμῳ μὲν ἔταξε μίαν ἡμέραν τοὺς ἀγωνίας τῶν ὑπῶν
δεύτερον γίνεσθαι, ἔργῳ δὲ καὶ τοῦτο ὡς πλήθει ἐπέσχεν· οὐδὲν
γὰρ ἔτι ῥαδίως, ἅτε μηδὲν μέγα ἀποκερδαίνοντες, οἱ τεχνώμενοι
6 αὐτὸ ἐπλημμέλουν. τοὺς τε Ἰουδαίους πλεονάσαντας αὐθις, ὥστε
χαλεπῶς ἂν ἄνευ ταραχῆς ὑπὸ τοῦ ὄχλου σφῶν τῆς πόλεως εἰρχθῆ-
ναι, οὐκ ἔξήλασε μὲν, τῷ δὲ δὴ πατρίῳ βίῳ χρωμένους ἐκέλευσε
μὴ συναθροῖσθαι. τὰς τε ἐταιρείας ἐπαναχθείσας ὑπὸ τοῦ Γαίου
7 διέλυσεν. καὶ ὁρῶν μηδὲν ὄφελος ὃν ἀπαγορεύεσθαι τινα τῷ πλήθει
μὴ ποιεῖν, ἂν μὴ καὶ ὁ κατ' ἡμέραν αὐτῶν βίος μεταρροθμισθῇ,
τὰ τε καπηλεῖα ἐς ἃ συνιόντες ἔπινον κατέλυσεν, καὶ προσέταξε
μήτε κρέας πον ἐφθὸν μήθ' ὕδωρ θερμὸν πιπράσκεσθαι, καὶ τινὰς
8 ἐπὶ τούτῳ μὴ πειθαρχήσαντας ἐκόλασεν. ἀπέδωκε μὲν οὖν καὶ
ταῖς πόλεσι τοὺς ἀνδριάντας οὓς ὁ Γάιος ἐξ αὐτῶν μετεπέμπετο,
ἀπέδωκε δὲ καὶ τοῖς Διοσκόροις τὸν νεὼν τῷ τε Πομπηίῳ τὴν τοῦ
Θεάτρου μνήμην· καὶ αὐτῷ καὶ τὸ τοῦ Τιβερίου ὄνομα ἐν τῇ σκηνῇ
9 προσθεῖς ἔγραψεν, ἐπειδὴ καυθεῖσαν αὐτὴν ἀπρωκοδομήκει. τὸ γὰρ
ἐαυτοῦ ἐκείνῃ μὲν, οὐχ ὅτι κατεσκεύασεν ἀλλ' ὅτι καὶ καθιέρωσεν

6 3 2 ἀργύριον οἱ? *
χθὲν 5 3 γὰρ τι *

4 1 εἰθισμένου τε] οἷς μὲν οὕτε 2 πρα-
8 2 μετεπέμπετο? * 9 2 καὶ ὁμ?

αὐτήν, ἄλλω δὲ οὐδενὶ ἐνεκόλαπεν. οὐ μὴν οὐδὲ τῇ στολῇ τῇ
ἐπινικίῳ παρὰ πᾶσαν τὴν πανήγυριν, καίτοι ψηφισθέν, ἐχρήσατο,
ἀλλ' ἐθυσεν ἐν αὐτῇ μόνον, τὰ δὲ ἄλλα ἐν τῷ περιπορηφόρῳ ἱματίῳ
διώκησεν. ἐσήγαγε δὲ ἐς τὴν ὀρχήστραν ἄλλους τε καὶ ἱππέας καὶ 7
γυναικας τῶν ὁμοίων, οἵπερ πον καὶ ἐπὶ τοῦ Γαίου τοῦτο ποιεῖν
εἰώθεσαν, οὐχ ὅτι καὶ ἔχαιρε σφίσιν, ἀλλ' ἐς ἐλεγχον τῶν γερονό-
των· αὐθις γοῦν οὐδεὶς αὐτῶν ἐν τῇ σκηνῇ ἐπὶ γε τοῦ Κλαυδίου
ἐξητάσθη. τὴν τε πυροίχην ἦν οἱ παῖδες οἱ ὑπὸ τοῦ Γαίου μετα- 2
πεμφθέντες ἤσκουν, ἐκεῖνοι μὲν ἅπαξ ὠρχήσαντο, καὶ ἐπὶ τούτῳ
πολιτεία τιμηθέντες ἀπεπέμφθησαν, ἄλλοι δὲ αὐθις ἐκ τῆς θερα-
πείας ἐπεδείχθησαν. ἐν μὲν δὴ τῷ θεάτρῳ ταῦτ' ἐγένετο, ἐν δὲ 3
τῷ ἵπποδρόμῳ κάμηλοι τε ἅπαξ καὶ ἵπποι δωδεκάκις ἡγωνίσαντο,
ἄρχοι τε τριακόσιοι καὶ Λιβυκὰ θηρία ἴσα αὐταῖς ἐσφάγη. καὶ
ἐώρων μὲν πον πρότερον ἐν αὐτῷ ἰδίᾳ καὶ κατὰ σφῶς ὡς ἕκαστοι,
τό τε βουλεύον καὶ τὸ ἵππεῦον καὶ ὁ ὄμιλος, ἀφ' οὗπερ τοῦτ' ἐνο-
μίσθη, οὐ μέντοι καὶ τεταγμένα σφίσι χωρία ἀπεδέδεικτο· ἀλλὰ 4
τότε ὁ Κλαύδιος τὴν τε ἔδραν τὴν νῦν οὖσαν τοῖς βουλευταῖς ἀπέ-
κρινεν, καὶ προσέτι τοῖς ἐθέλουσιν σφῶν ἐτέρωθί πον καὶ ἐν γε
ἰδιωτικῇ ἐσθῇτι θεάσασθαι ἐπέτρεψεν. ποιήσας δὲ ταῦτα τὴν τε
γερονσίαν μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ τοὺς ἱππέας τὰς τε φυλάς εἰ-
στίασεν. καὶ μετὰ τοῦτο τῷ τε Ἀντιόχῳ τὴν Κομμαγενήν ἀπέδω- 8
κεν (ὁ γὰρ Γάιος, καίπερ αὐτός οἱ δοὺς αὐτήν, ἀφῆρητο), καὶ τὸν
Μιθριδάτην τὸν Ἰβηρα, ὃν ὁ Γάιος μεταπεμφνόμενος ἐδεδέκει, οὐ-
καδε πρὸς ἀνύληψιν τῆς ἀρχῆς ἀπέπεμψεν. ἄλλω τέ τινι Μιθρι- 2
δάτῃ, τὸ γένος ἀπ' ἐκείνου τοῦ πάντ' ἔχοντι, τὸν Βόσπορον ἐχαρίσατο,
καὶ τῷ Πολέμῳ χώραν τινὰ ἀντ' αὐτοῦ τῆς Κιλικίας ἀντίδωκεν.
τῷ γὰρ Ἀργίππῳ τῷ Παλαιστίνῳ συμπερᾶξαντί οἱ τὴν ἡγεμονίαν
(ἔτυχε γὰρ ἐν τῇ Ῥώμῃ ὦν) τὴν τε ἀρχὴν προσεπηύξησε καὶ τιμὰς
ὑπατικὰς ἔνειμεν. τῷ τε ἀδελφῷ αὐτοῦ Ἡρώδῃ τό τε στρατηγικὸν 3
ἀξίωμα καὶ δυναστείαν τινὰ ἔδωκεν, καὶ ἐς τε τὸ συνέδριον ἐσελ-
θεῖν σφίσι καὶ χάριν οἱ ἑλληνιστὶ γινῶναι ἐπέτρεψεν.

ταῦτα μὲν οὖν αὐτοῦ τε τοῦ Κλαυδίου ἔργα ἦν καὶ ὅφ' ἀπάν- 4
των ἐπηρεῖτο· ἐπράχθη δὲ καὶ ἄλλ' ἅττα τότε, οὐχ ὁμοιότροπα,
ὑπὸ τε τῶν ἐξελευθέρων αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τῆς γυναικὸς Θαιερίας

9 5 ἔθυσεν] εὐθύς* 8 1 3 ὅτι Μιθριδάτης ὁ τῶν Ἰβήρων βασιλεὺς
συμβαλὼν Ῥωμαϊκῷ στρατεύματι καὶ ἠττηθείς, ἀπογνοὺς τε ἑαυτοῦ, ἐδεῖθη
λόγον αὐτῷ δοθῆναι ἵνα μῆτε βιαίως ἀποθάνῃ μῆτε ἐν ἐπινικίοις εἰσαχθῇ.
οὕτως δὲ γενομένου ὁ Κλαύδιος ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ βήματος αὐτὸν ἐδέξατο καὶ
ἀπειλητικῶς αὐτῷ διελέγετο· ὁ δὲ ἄλλα τέ τινα μετὰ παρορησίας ἀπεκρίνατο
καὶ τοῦτο προσεπήγαγεν ὅτι ἐγὼ οὐκ ἠνέχθην πρὸς σε ἄλλ' ἀφίγμαι· εἰ
δὲ ἀπιστεῖς, ἄφες με καὶ ζῆται. M p. 208

5 Μεσσαλίνης. αὕτη μὲν γὰρ τὴν Ἰουλίαν τὴν ἀδελφιδὴν αὐτοῦ,
 ὀργισθεῖσά τε ἅμα ὅτι μήτε ἐτιμᾶτο ἐπ' αὐτῆς μήτε ἐκολακεύετο,
 καὶ ζηλοτυπήσασα ὅτι περικαλλὲς τε ἦν καὶ μόνη τῷ Κλαυδίῳ
 πολλάκις συνεγίνετο, ἐξώρισεν, ἐγκλήματα αὐτῇ ἄλλα τε καὶ μοι-
 χείας παρασκεύασασα, ἐφ' ἧ καὶ ὁ Σενέκας ὁ Ἄννιος ἔφηνεν, καὶ
 6 ὕστερόν γε οὐ πολλῷ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτήν. ἐκεῖνοι δὲ καὶ τὰς
 τιμὰς αὐτὸν τὰς ἐπινικίους ἐπὶ τοῖς ἐν τῇ Μαυριτανίᾳ πραχθεῖσι
 δέξασθαι ἔπεισαν, οὐχ ὅτι τι κατορθώσαντα, ἀλλ' οὐδ' ἐν τῇ ἀρχῇ
 7 πω ὄντα ὅτε διεπολεμήθη. καίτοι καὶ τούτῳ τῷ ἔτει ὁ τε Γάλβας
 ὁ Σουλπίκιος Μαυρουσίους ἐκράτησε, καὶ Πούπλιος Γαβίνιος Χάτ-
 τους νικήσας τὰ τε ἄλλα εὐδοκίμησε, καὶ αἰτὸν στρατιωτικὸν ὡς
 μόνος ἔτι παρ' αὐτοῖς ἐκ τῆς τοῦ Βάρων συμφορᾶς ἦν ἐχομίσαιτο,
 ὡς καὶ ἀληθὲς ὄνομα αὐτοκράτορος ἀπ' ἀμφοτέρων σφῶν τὸν
 Κλαύδιον λαβεῖν.

9 τῷ δὲ ἐχομένῳ οἱ αὐτοὶ αἰθῆς Μαῦροι πολέμησαντες κατεστρά-
 42^{a.c.}φησαν. Σουητιώνιος μὲν γὰρ Παυλῆνος, ἐκ τῶν ἐστρατηγηκότων
 ὢν, τὴν χώραν αὐτῶν μέχρι τοῦ Ἀτλαντος ἀντικατέδραμεν, Γναῖος
 δὲ Ὀσίδιος Γέτας ἐκ τῶν ὁμοίων μετ' ἐκείνων στρατεύσας ἐπὶ τὸν
 Σάλαβον τὸν στρατηγὸν σφῶν εὐθὺς ὤρμησε, καὶ ἐνίκησεν αὐτὸν
 2 καὶ ἅπαξ καὶ δεύτερον. ἐπειδὴ τε ἐκεῖνος, καταλιπὼν τινὰς πρὸς
 τοῖς μεθορίοις εἶργειν τοὺς ἐπιδιώζοντας, πρὸς τὰ ψαμμινώδη ἀπέ-
 ηγεν, ἐτόλμησεν ἐπισπένδει οἱ, καὶ ἀντικαταστήσας πρὸς τοὺς
 ἐφεδρεύοντας μέρος τοῦ στρατοῦ προΐει, συσχενασάμενός ὕδωρ
 3 ὅσον ἐνεδέχετο. ὡς δὲ τοῦτό τε ἐπέλειπε καὶ ἄλλο οὐχ εὗρίσκετο,
 ἐν παντὶ κακοῦ ἐγένετο· οἱ μὲν γὰρ βάρβαροι ἄλλως τε ἐπὶ μαζού-
 τaton πρὸς τὸ δίψος ὑπὸ τοῦ ἔθους ἀντέχοντες, καὶ πάντως τι
 ὕδωρ ἐμπειρίᾳ τῶν χωρίων ποριζόμενοι, διεγίνοντο, τοῖς δὲ δὴ
 4 καὶ ὑποστρέφαι ἦν. ὑποροῦντα οὖν αὐτὸν ὅ τι χρὴ πράξαι, ἀνέ-
 πεισέ τις τῶν ἐπιχωρίων τῶν ἐσπόνδων ἐπρωδαῖς τέ τισι καὶ μαγ-
 γανείαις χρήσασθαι, λέγων πολλάκις σφίσιν ἐκ τοῦ τοιοῦτου πολὺ
 ὕδωρ δεδόσθαι· καὶ αὐτῷ παραχρῆμα τοσοῦτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 ἐρρῆν ὥστε καὶ τὸ δίψος ἐξακέσασθαι καὶ τοὺς πολεμίους προσ-
 5 καταπλήξαι, νομίσαντας τὸ θεῖον οἱ ἐπικουρεῖν. καὶ οἱ μὲν ἐκ
 τούτου ἐθελονταὶ τε ὁμολόγησαν καὶ κατέλυσαντο· πραχθέντων δὲ
 τούτων ὁ Κλαύδιος διχῇ τοὺς Μαῦρους τοὺς ὑπηκόους ἐνεμειν, ἔς
 τε τὰ περὶ Τέγγιν καὶ ἔς τὰ περὶ Καισάρειαν, ἀφ' ὧν περ καὶ ὀνο-
 6 μάζονται, καὶ δύο ἄρχουσιν ἱππεῦσι προσέταξεν. καὶ τῷ αὐτῷ

7 2 M.] Χάτους*

X.] Μαυρουσίους*

τούτω χρόνῳ καὶ τῆς Νουμίδας τινὰ ἐπολεμήθη τε ὑπὸ τῶν προ-
σόντων βαρβάρων, καὶ ἔπειτα κρατηθέντων αὐτῶν μάχαις κατέστη.

ἐπάτενε δὲ ὁ Κλαύδιος μετὰ Γαῖον Λόργον, καὶ ἐκείνῳ μὲν 10
δι' ἔτους ἄρξαι ἐφῆκεν, αὐτὸς δὲ δύο μηνσὶ καὶ τότε τὴν ἀρχὴν
ἔσχεν. καὶ περὶ τε τῶν τοῦ Ἀγνούστου πράξεων τοὺς τε ἄλλους
ὥρκωσε καὶ αὐτὸς ἐπιστιώθη (περὶ γὰρ τῶν ἑαυτοῦ οὐδενὶ τὸ πα-
ράπαν τοῦτο ποιῆσαι ἐπέτρεψεν), καὶ ἔξιόν ἐκ τῆς ἀρχῆς ἀδθίς
ὤμοσεν ὥσπερ οἱ ἄλλοι. καὶ ταῦτα μὲν αἰὲ δόσεις ἐπάτευσεν ἐγέ- 2
νετο· τότε δὲ λόγους τινὰς ἐν τῇ νομηνίᾳ τοῦ τε Ἀγνούστου καὶ
τοῦ Τιβερίου κατὰ δόγμα ἀναγινωσκομένους, ὥστε καὶ μέχρι τῆς
ἐσπέρας τοὺς βουλευτὰς παραπεύεσθαι, ἔπαυσεν, ἀρκοῦν εἶναι φή-
σας ἐν ταῖς στήλαις αὐτοὺς ἐγγεγραφῆθαι. ἐπεὶ τέ τινες τῶν στρα- 3
τηγῶν τῶν τὴν διοίκησιν ἐγκεχειρισμένων αἰτίαν ἔλαβον, οὐκ ἐπε-
ξήλθε μὲν σφισι, πιπράσκουσι δὲ τινα καὶ μισθοῦσιν ἐπιφοιτήσας
πάνθ' ὅσα ἐνόμιζε μὴ καλῶς γίγνεσθαι διώρθωσεν· καὶ τοῦτο καὶ
αὐθις πολλάκις ἐποίησεν. ἀνωμάλως δὲ δὴ οἱ στρατηγοὶ ἀπεδεί- 4
κνυντο· καὶ γὰρ τεσσαρεσκαίδεκα καὶ ὀκτωκαίδεκα, διὰ μέσου τε,
ὥς πον καὶ συνέπεσαν, ἐγίγνοντο. τοῦτό τε οὖν περὶ τὴν διοίκησιν
ἐπράξεν, καὶ τρεῖς ἄνδρας τῶν ἐστρατηγηκότων πράκτορας τῶν τῷ
δημοσίῳ ὀφειλομένων κατέστησε, καὶ ῥαβδούχους καὶ τὴν ἄλλην
ἐπηρεσίαν αὐτοῖς δούς. λιμοῦ τε ἰσχυροῦ γενομένου, οὐ μόνον τῆς 11
ἐν τῷ τότε παρόντι ἀφθονίας τῶν τροφῶν ἀλλὰ καὶ τῆς ἐς πάντα
τὸν μετὰ ταῦτα αἰῶνα πρόνοιαν ἐποίησατο. ἐπεσάκτου γὰρ παντὸς 2
ὥς εἰπεῖν τοῦ σίτου τοῖς Ῥωμαίοις ὄντος, ἡ χώρα ἢ πρὸς ταῖς τοῦ
Τιβέριδος ἐκβολαῖς, οὔτε κατάρσεις ἀσφαλεῖς οὔτε λιμένας ἐπιτη-
δείους ἔχουσα, ἀνωφελές σφισι τὸ κράτος τῆς θαλάσσης ἐποίει·
ἔξω γὰρ τῶν τῇ τε ὥρᾳ ἐσκομισθέντων καὶ ἐς τὰς ἀποθήκας ἀνα-
χθέντων οὐδὲν τὴν χειμερινὴν ἐσεφοῖτα, ἀλλ' εἴ τις παρεκινδύνενσε,
κακῶς ἀπήλλασσεν. τοῦτ' οὖν συνιδὼν λιμένα τε κατασκευάσαι 3
ἐπεχείρησεν, οὐδ' ἀπετράπη καίπερ τῶν ἀρχιτεκτόνων ἐλπόντων
αὐτῷ, πυθομένῳ πόσον τὸ ἀνάλωμα ἔσοιτο, ὅτι οὐ θέλεις αὐτὸν
ποιῆσαι· οὕτως ὑπὸ τοῦ πλήθους τοῦ δαπανήματος ἀναχαιτισθῆναι
αὐτόν, εἰ προπύθοιτο αὐτό, ἤλπισαν· ἀλλὰ καὶ ἐνεθυμήθη πρᾶγμα
καὶ τοῦ φρονήματος καὶ τοῦ μεγέθους τοῦ τῆς Ῥώμης ἄξιον καὶ
ἐπετέλεσεν. τοῦτο μὲν γὰρ ἐξορύξας τῆς ἡπείρου χωρίον οὐ σμικρόν, 4
τὸ πέριξ πᾶν ἐκρηπίδωσε καὶ τὴν θάλασσαν ἐς αὐτὸ ἐσεδέξατο·
τοῦτο δὲ ἐν αὐτῷ τῇ πελάγει χώματα ἐκατέρωθεν αὐτοῦ μεγάλα
χώσας θάλασσαν ἐνταῦθα πολλὴν περιέβαλε, καὶ νῆσον ἐν αὐτῇ

5 πύργον τε ἐπ' ἐκείνῃ φρουρωρίαν ἔχοντα κατεστήσατο. ὁ μὲν οὖν λιμὴν ὁ καὶ νῦν οὕτω κατὰ γε τὸ ἐπιχώριον ὀνομαζόμενος ὑπ' ἐκείνου τότε ἐποιήθη· τὴν δὲ δὴ λίμνην τὴν Φονκίνην τὴν τῶν Μαρσῶν ἠθέλησε μὲν ἐς τὸν Λεῖρον ἐξαγαγεῖν, ὅπως ἢ τε χώρα ἢ περὶ αὐτὴν γεωργῇται καὶ ὁ ποταμὸς νασιπόρος μᾶλλον γένηται, μάτην δὲ δὴ ἐδαπανήθη.

6 ἐνομοθέτησε μὲν οὖν καὶ ἄλλα τινά, ὧν οὐδεμία μοι ἄλλη ἀνάγκη μνημονεῖσθαι ἐστίν, κατέδειξε δὲ καὶ τάδε, τοὺς τε κληρωτοὺς ἄρχοντας πρὸ τῆς τοῦ Ἀπριλίου νομηνρίας, ἐπειδὴ περ ἐπὶ πολὺ ἐν τῷ ἄστει ἐνεχρόνιζον, ἀφορμαῖσθαι, καὶ τοὺς αἰρετοὺς μη-
7 δεμίαν οἱ χάριν ἐν τῷ συνεδρίῳ γινώσκειν, ὅπερ κατὰ τι ἔθος ἐποίουν, εἰπὼν ὅτι οὐχ οὗτοι ἐμοὶ χάριν ἔχειν ὀφείλουσιν ὥσπερ ἐσπουδαρχηκότες, ἀλλ' ἐγὼ τούτοις ὅτι μοι τὴν ἡγεμονίαν προθύμως συνδιαφέρουσιν· καὶ ἂν γε καὶ καλῶς ἄρξωσι, πολὺ μᾶλλον
8 αὐτοὺς ἐπαινέσω. τοῖς μὲν οὖν ὑπ' ἀσθενείας βίον μὴ δυναμένοις βουλευέιν ἐφίει παρίεσθαι, ἔκ τε τῶν ἱππέων τινὰς ἐς τὰς δημορχίας ἐσεδέχετο· τοὺς δ' ἄλλους καὶ πάνν πάντας ἐπηνάγκαζεν ἐς τὸ βουλευτήριον, ὅσας ἂν ἐπαγγελθῇ σφίσι, συμφοιτῶν. καὶ ἐπὶ μὲν τούτῳ οὕτως ἰσχυρῶς τοῖς μὴ πειθαρχοῦσιν ἐπετίμα ὥστε
12 τινὰς ἑαυτοὺς ἀναχρήσασθαι, ἐς δὲ δὴ τὰ ἄλλα κοινὸς καὶ ἐπιεικὴς ἦν πρὸς αὐτούς, κάμνοντάς τε ἐπεσκέπτετο, καὶ ἐορτάζοντοί
2 σφισι συνεγίγνετο. δημάρχον τέ τινας πληγὰς δημοσίᾳ δούλῳ αὐτοῦ δόντος αὐτὸν μὲν οὐδὲν κακὸν εἰργάσατο, τοὺς δ' ὑπηρέτας αὐτοῦ ἀφελόμενος ἔπειτα καὶ ἐκείνους οὐ πολλῷ ὕστερον ἀπέδωκεν. δοῦλόν τε ἕτερον αὐτοῦ, ὅτι τινὰ τῶν ἐπιφανῶν ὕβρισεν, ἐς τὴν
3 ἀγορὰν πέμψας ἀπεμαστίγωσεν. καὶ τῷ συνεδρίῳ αὐτὸς μὲν ἐξάνιστατο, εἴ ποτε ἐπὶ πολὺ οἱ ἄλλοι ἐστήκεσαν· καθήμενος γάρ, ὥσπερ εἶπον, ὑπὸ τῆς ἀρρωστίας πολλάκις ἀνεγίνωσκέ τινα αἰτούμενος· Λουκίῳ δὲ δὴ Σύλλᾳ καὶ ἐς τὸ τῶν στρατηγῶν βάθρον, ὅτι μὴ δυνηθεὶς ποτε ὑπὸ γήρωσ ἐκ τῆς ἑαυτοῦ ἔδρας ἐπακοῦσαί
4 τινα ἀνέστη, καθίξεσθαι ἐπέτρεψεν. ἐν τε τῇ ἡμέρᾳ ἐν ἣ αὐτοκράτωρ τῷ προτέρῳ ἔτει ἀπεδείχθη, αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἐξαίρετον ἔπραξε, πλὴν ὅτι τοῖς δορυφόροις πέντε καὶ εἴκοσι δραχμὰς ἔδωκε, καὶ τοῦτο ἔπειτα κατ' ἔτος ἐποίησεν· τῶν μέντοι στρατηγῶν τινὲς ἐθελονταὶ καὶ ἀπ' οὐδενὸς ψηφίσματος ἐκείνην τε τὴν ἡμέραν καὶ
5 τὰ γενέθλια τὰ τῆς Μεσσαλίνης δημοσίᾳ ἐτίμων. οὐ γάρ πον καὶ πάντες αὐτὰ ἐποίουν, ἀλλ' ὅσοι ἐβούλοντο· τοσαύτην ἄδειαν εἶχον. οὕτω τε ὡς ἀληθῶς ἐς πάντα τὰ τοιαῦτα ἐμετρίαζεν ὥστε γεννη-

θέντος αὐτῷ νείος, ὃς τότε μὲν Κλαύδιος Τιβερίος Γερμανικὸς ὕστερον δὲ καὶ Βρεττανικὸς ἐπωνομάσθη, οὐτ' ἄλλο τι ἐπιφανὲς ἔπραξεν οὐτ' Αὐγούστον αὐτὸν ἢ τὴν Μεσσαλίναν Αὐγοῦσταν ἐπικληθῆναι ἐφῆκεν.

ἐτίθει μὲν οὖν συνεχῶς μονομαχίας ἀγῶνας· πάνν γάρ σφισιν 13 ἔχαιρεν, ὥστε καὶ αἰτίαν ἐπὶ τούτῳ σχεῖν· ἀπώλλυντο δὲ θηρία μὲν ἐλάχιστα ἄνθρωποι δὲ πολλοί, οἱ μὲν ἀλλήλοις μαχόμενοι οἱ δὲ καὶ ὑπ' ἐκείνων ἀναλούμενοι. τοὺς γὰρ δούλους τοὺς τ' ἀπε- 2 λευθέρους τοὺς ἐπὶ τε τοῦ Τιβερίου καὶ ἐπὶ τοῦ Γαίου τοῖς δεσπόταις σφῶν ἐπιβουλεύσαντας, τοὺς τε τὴν ἄλλως συκοφαντήσαντάς τινας ἢ καὶ καταψευδομαρτυρήσαντας τινῶν, δεινῶς ἐμίσει, καὶ αὐτῶν τοὺς μὲν πλείους οὕτως ἀνήλπισκε, τοὺς δὲ ἑτερόν τινα τρόπον ἐκόλαζε, πολλοὺς δὲ καὶ τοῖς δεσπόταις αὐτοῖς ἐπὶ τιμωρίᾳ παρεδίδου. τοσοῦτο δ' οὖν τὸ πλῆθος τῶν ἐν τῷ κοινῷ θνησκόν- 3 των ἐγίνετο ὥστε καὶ τὸν τοῦ Αὐγοῦστου ἀνδριάντα τὸν ἐν τῷ χωρίῳ ἐκείνῳ ἰδρυμένον ἐτέρωσέ ποι μετενεχθῆναι τοῦ δὴ μήτ' ἐφορᾷ αὐτὸν τοὺς φόνους νομιῖεσθαι μήτε αἰ κατακαλύπτεσθαι. καὶ ἐπὶ μὲν τούτῳ γέλωτα ὠφλίσκανε, εἰ δὴ ὅσα τὸν χαλκὸν τὸν ἀναίσθητον δοκεῖν ὄραν οὐκ ἤξιον, τούτων αὐτὸς διεπίμπλατο· τὰ 4 τε γὰρ ἄλλα καὶ τοὺς διὰ μέσου τῆς θέας παρὰ τὸν τοῦ ἀρίστου καιρὸν κατακοπτομένους ἥδιστα ἐθεώρει, καίτοι λέοντα δεδιδαγμένον ἀνθρώπους ἐσθίειν καὶ πάνν γε διὰ τοῦτο τῷ πλήθει ἀρέσκοντα ἀποκτείνας ὡς οὐ προσῆκον ὃν τοιοῦτό τι θέαμα ὄραν Ῥωμαίους· ὅτι δὲ δὴ σφισι κοινῶς τε ἐν τῇ θέᾳ συνῆν καὶ παρεῖχεν ὅσα 5 ἐβούλοντο, καὶ κήρυξι μὲν ἐλάχιστα ἐχοῖτο, τὰ δὲ δὴ πλείω ἐς σανίδας γράφων διεδήλον, σφόδρα ἐπηνεῖτο.

ἐθισθεῖς δ' οὖν αἵματος καὶ φόνων ἀναπίμπλασθαι προπετέ- 14 στερον καὶ ταῖς ἄλλαις σφαγαῖς ἐχρήσατο. αἵτιοι δὲ τούτου οἱ τε καισάρειοι καὶ ἡ Μεσσαλίνα ἐγένετο· ὁπότε γὰρ ἀποκτεῖναι τινα ἐθελήσειαν, ἐξεφόβουν αὐτόν, καὶ τούτου πάνθ' ὅσα ἐβούλοντο ποιεῖν ἐπετρέποντο. καὶ πολλάκις γε ἑξαπινάως ἐκπλαγείς καὶ κε- 2 λεύσας τινὰ ἐκ τοῦ παραχοῆμα περιδεοῦς ἀπολέσθαι, ἔπειτ' ἀνεγχεῖν καὶ ἀναφρονήσας ἐπέζητει τε αὐτόν, καὶ μαθὼν τὸ γεγονός ἐλυπεῖτό τε καὶ μετεγίνωσκεν. ἤρξατο δὲ τῶν φόνων τούτων ἀπὸ Γαίου Ἀππίου Σιλαροῦ. τοῦτον γὰρ εὐγενέστατόν τε ὄντα καὶ τῆς 3 Ἰβηρίας τότε ἄρχοντα μεταπεμφάμενος ὥς τι αὐτοῦ δεόμενος, καὶ τὴν τε μητέρα οἱ τὴν τῆς Μεσσαλίνης συνοικίσας, καὶ αὐτὸν ἐν τε τοῖς φιλιτάτοις καὶ ἐν τοῖς συγγενεστάτοις χρόνον τινὰ τιμῆσας,

ἔπειτ' ἐξαίφνης ἔσφαζεν, ὅτι τῇ τε Μεσσαλίνῃ προσέκρουσεν οὐκ ἐθελήσας αὐτῇ συγγενέσθαι πορνησιότητι τε καὶ ἀελεγεσιότητι οὔσῃ,
 4 καὶ τῷ Νάρκισσῳ τῷ ἀπελευθέρῳ αὐτοῦ δι' ἐκείνην. καὶ οὐ γὰρ εἶχον οὔτε ἀληθές οὔτε πιθανόν τι κατ' αὐτοῦ εἰπεῖν, συνέλασεν ὄναρ ὁ Νάρκισσος ὡς σφαιτούμενον τὸν Κλαύδιον ὑπὸ τοῦ Σιλανθοῦ αὐτοχειρίᾳ ἰδῶν, καὶ αὐτὸς τε εὐθὺς ὑπὸ τὴν ξω ἐν τῇ εὐνῇ οἱ ἔν' ὄντι τὸ ὄναρ ὑπότρομος διηγήσατο, καὶ ἡ Μεσσαλίνα παραλαβοῦσα ἐδείνωσεν.

- 15 καὶ ὁ μὲν οὕτως ἔξ' ἐνυπνίου παραπώλετο, τελευτήσαντος δ' αὐτοῦ οὐκέτι χρηστὴν ἐλπίδα οἱ Ῥωμαῖοι τοῦ Κλαυδίου ἔσχον, ἀλλ' εὐθὺς αὐτῷ ἄλλοι τε καὶ Ἄνριος Βινικιανὸς ἐπεβούλευσεν. οὗτός τε γὰρ ἐκ τῶν ἐς τὴν ἡγεμονίαν μετὰ τὸν τοῦ Γαΐου θάνατον
 2 προβληθέντων ἦν, καὶ τι καὶ ἐκ τούτου δεδιὼς ἐνεωτίρισεν· ἐπειδὴ τε οὐδεμίαν ἰσχὺν ἐκέκτητο, ἐπεμψε πρὸς Φούριον Κάμιλλον Σκωβωνιανὸν τῆς τε Αἰλματίας ἄρχοντα καὶ δόναμιν σκηνὴν πολιτικὴν καὶ ξενικὴν ἔχοντα, καὶ προσανέπεισεν αὐτὸν καὶ καθ' ἑαυτὸν διαροούμενον ἐπυραστῆναι, ἄλλως τε καὶ ὅτι ἐπίδοξος αὐταρχήσῃν
 3 ἐγγιγνέται. πρᾶξαντος δὲ αὐτοῦ τοῦτο σκηνοὶ μὲν καὶ βουλευταὶ καὶ ἱππεῖς πρὸς αὐτὸν ὤρμησαν... οἱ γὰρ στρατιῶται, τοῦ Καμίλλου τό τε τοῦ δήμου σφίσιν ὄνομα προτείνοντος καὶ τὴν ἀρχαίαν ἐλευθερίαν ἀποδώσειν ἐπισχνομένου, ἐπώπτευσαν πράγματα αὐδῆς καὶ στάσεις ἔξῃν, καὶ οὐκέτ' αὐτῷ ἐπέσθησαν. καὶ ὁ μὲν ἐκ τούτου φοβηθεὶς σφας ἔφηνε, καὶ ἐς τὴν Ἴσσαν τὴν νῆσον ἐλθὼν ἐν
 4 ταῦθα ἐκούσιος ἀπέθανεν· Κλαύδιος δὲ τέως μὲν πάννυ κατέδεισεν, ὥστε καὶ ἐθελοντὴς ἐτοίμως ἔχειν τοῦ κράτους αὐτῷ ἐκστῆναι, τότε δὲ ἀναθυρήσας τοὺς μὲν στρατιώτας ἄλλοις τέ τισιν ἡμέλειματο καὶ τῷ τὰ πολιτικὰ αὐτῶν στρατόπεδα, τό τε ἔβδομον καὶ τὸ ἐνδέκατον, καὶ Κλαυδέϊα καὶ πιστὰ καὶ εὐσεβῆ καὶ πρὸς τῆς βουλῆς ἐπονομασθῆναι, τοὺς δὲ συνεπιβουλεύσαντας αὐτῷ ἀνεξήτησεν, καὶ πολλοὺς ἐπὶ τούτῳ ἄλλους τε καὶ στρατηγόν τινα, προαπειπόντα
 5 τὴν ἀρχήν, ἀπέκτεινεν. σκηνοὶ δὲ καὶ ἑαυτούς, ἄλλοι τε καὶ ὁ Βινικιανός, κατεχόρυσαντο. τῆς γὰρ ἀφορμῆς ταύτης ἢ τε Μεσσαλίνα καὶ ὁ Νάρκισσος, ὅσοι τε συνέξελεύθεροι αὐτοῦ, λαβόμενοι οὐδὲν ὅ τι τῶν δεινοτάτων οὐκ ἐποίησαν. τὰ τε γὰρ ἄλλα καὶ τοῖς δούλοις τοῖς τε ἀπελευθέροις μηνυταῖς κατὰ τῶν δεσποτῶν
 6 αὐτῶν ἐχρῶντο. καὶ τούτους τε καὶ ἐτέρους καὶ πάννυ ἐγγενεῖς, οὐχ ὅτι ξένους ἀλλὰ καὶ πολίτας, οὐχ ὅτι δημίους ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἱππέων τῶν τε βουλευτῶν τινάς, ἐβασάνιζον, καίτοι τοῦ Κλαυδίου

καὶ ἀρχὰς εὐθὺς τῆς ἡγεμονίας ὁμόσαντος μηδένα βασανεῖν ἐλεύ-
θερον. ἄνδρες τε οὖν ἐν τούτῳ πολλοὶ καὶ γυναῖκες, καὶ ἐν αὐτῷ 16
γε εἰσὶν αἱ τῷ δεσποτῇ, ἐκολάσθησαν. μέλλονταί τε ἀποθνή-
σκειν ἐπὶ βῆμα καὶ αὐταὶ ἀνήγοντο δεδεμέναι ὥσπερ αἰχμύλωτοι,
καὶ τὰ σώματα καὶ ἐκείνων ἐς τοὺς ἀναβασμοὺς ἐρριπτεῖτο· τῶν
γὰρ ἔξω πον θανατωθέντων αἱ κεφαλαὶ μόναι ἐνταῦθα προετίθεντο.
ἤδη δ' οὖν τινὲς καὶ τῶν πάντων ὑπαιτίων, οἱ μὲν χάρισιν οἱ δὲ καὶ 2
χρήμασιν, ὑπὸ τε τῆς Μεσσαλίνης καὶ ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Νόρκισ-
σον καισαρείων περιεγένοντο. καὶ οἱ γε παῖδες τῶν ἀπολλυμένων
τὴν μὲν ἄδειαν πάντες, εἰσὶ δὲ οἱ καὶ χρήματα ἐλάβανον. ἐκρί- 3
νοντο δὲ ἐν τῷ συνεδρίῳ, τοῦ τε Κλαυδίου τῶν ἐπαρχῶν τε καὶ
τῶν ἐξελεuthέρων αὐτοῦ παρόντων· τὴν μὲν γὰρ ἐσήγησιν ἐν μέσῳ
τῶν ἐπάτων ἐπὶ δίφρου ἀρχικοῦ ἢ καὶ ἐπὶ βιάθρου καθήμενος
ἐποιεῖτο, μετὰ δὲ τοῦτο αὐτός τε ἐπὶ τὴν συνήθη ἔδραν μετήρχετο,
καὶ ἐκείνοις οἱ δίφροι ἐτίθεντο. καὶ ταῦτα μὲν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων 4
τῶν μεγίστων ὁμοίως ἐγίνετο· τότε δὲ Γάλαισός τις ἀπελεύθερος
τοῦ Καμίλλου πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἐσαχθεὶς ἐς τὸ βουλευτήριον
ἐπαρρησιάσατο, ἐν δὲ δὴ καὶ τότε μνήμης ἄξιον. τοῦ γὰρ Ναρ- 5
κίσσου παρελθόντος ἐς τὸ μέσον καὶ εἰπόντος αὐτῷ “τί ἂν ἐποίη-
σας, Γάλαισε, εἰ Καμίλλος ἐμμενοραρχήκει;” ἀπεκρίνατο ὅτι ἐσθήκειν
ἂν ὀπισθεν αὐτοῦ καὶ δευόπων. αὐτός τε οὖν ἐπὶ τούτῳ καὶ Ἀρρία
αὐτῷ ἐφ' ἑτέρῳ ὀνομαστοὶ ἐγένοντο. αὕτη γὰρ γυνὴ Καικίνου Παίτου 6
οὕσα οὗτ' ἠθέλησε θανατωθέντος αὐτοῦ ζῆσαι, καίπερ καὶ ἐν τιμῇ
τινὶ εἶναι δυναμένη (τῇ γὰρ Μεσσαλίνῃ σφόδρα ὠκείωτο), καὶ
προσέτι καὶ τὸν ἄνδρα ἀποδειλιῶντα ἐπέρρωσεν· τὸ γὰρ ξίφος λα-
βοῦσα αὐτήν τε ἔτρωσε, καὶ ἐκείνῳ ὠρεξεν εἰποῦσα “ἰδοὺ, Παῖτε,
οὕκ ἀλγῶ.” καὶ οἱ μὲν ἐπληροῦντο· ἤδη γὰρ ὑπὸ τῆς συνεχείας 7
τῶν κακῶν ἐς τοῦτο τὰ πράγματα προεληλύθει ὥστ' ἀρετὴν μηκέτ'
ἄλλο μηδὲν ἢ τὸ γενναίως ἀποθανεῖν νομίζεσθαι. Κλαύδιος δὲ
οὕτω πον πρὸς τὴν τιμωρίαν τὴν τε ἐκείνων καὶ τὴν τῶν ἄλλων
ἔσχεν ὥστε καὶ σύνθημα τοῖς στρατιώταις τὸ ἔπος τοῦτο συνεχῶς
διδόναι, τὸ ὅτι χορὴ ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι ὅτε τις πρότερος χαλεπήρῃ.
καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ καὶ πρὸς ἐκείνους καὶ πρὸς τὴν βουλὴν τοιού- 8
τά τοια ἐλλήμισι παρεστέγγετο, ὥστε καὶ γέλωτα παρὰ τοῖς δυ-
ναμένοις ἔστιν ἃ αὐτῶν συνεῖναι ὀφλισκάνειν.

τότε μὲν δὴ ταῦτά τε ἐγένετο, καὶ οἱ δῆμαρχοι τελευτήσαντός
σφῶν ἐνὸς αὐτοὶ τὴν γερονσίαν ἐς τὸ τὸν δημαρχήσοντα ἀντικα-
ταστῆσαι, καίτοι τῶν ἐπάτων παρόντων, ἤθροισαν. μετὰ δὲ τοῦτο 17
ὁ Κλαύδιος ὑπατεύσας αὐτῆς τὸ τρίτον πολλὰς μὲν θυσίας πολλὰς 43

16 6 1 II.] ἐπάτων

s παῖ vel παῖς

s s τὸ om

δὲ καὶ ἱερομηρίας ἔπαυσεν· τό τε γὰρ πλεῖστον τοῦ ἔτους ἐς αὐτὰς
 2 ἀνηλίσκετο, καὶ τῷ δημοσίῳ ζημίᾳ οὐκ ἐλαχίστη ἐγίνετο. ταύτας
 τε οὖν συνέτεμε, καὶ τὰλλα ὅσα ἐνεδέχετο συνέστειλεν. καὶ τὰ μὲν
 ὑπὸ τοῦ Γαίου μῆτε ἐν δίκῃ μῆτε ἐν λόγῳ τινὶ δοθέντα τισὶν ἀπή-
 3 τησεν, τοῖς δὲ ὁδοποιοῖς ἀπέδωκεν ὅσα ἐπ' αὐτοῦ διὰ τὸν Κορβού-
 λωνα ἐξημίωτο. πρὸς δ' ἔτι τοῖς ἄρχουσι τοῖς κληρωτοῖς, βραδέως
 ἔτι καὶ τότε ἐκ τῆς πόλεως ἔξορμωμένοις, προέειπε πρὶν μεσοῦν τὸν
 4 Ἀπρίλιον ἀπαίρειν. τοὺς τε Ἀνκίους στασιάζοντας, ὥστε καὶ Ῥω-
 μαίους τινὰς ἀποκτεῖναι, ἐδουλώσατό τε καὶ ἐς τὸν τῆς Παμφυλίας
 5 νομὸν ἐσέγραψεν. ἐν δὲ δὴ τῇ διαγνώσει ταύτῃ (ἐποιεῖτο δὲ αὐτὴν
 ἐν τῷ βουλευτηρίῳ) ἐπύθετο τῇ Αὐτίνων γλώσσει τῶν πρεσβυτέρων
 τινός, Ἀνκίου μὲν τὸ ἀρχαῖον ὄντος Ῥωμαίου δὲ γεγονότος· καὶ
 αὐτόν, ἐπειδὴ μὴ συνῆκε τὸ λεχθέν, τὴν πολιτείαν ἀφείλετο, εἰπὼν
 μὴ δεῖν Ῥωμαῖον εἶναι τὸν μὴ καὶ τὴν δι' ἄλξιν σφῶν ἐπιστάμενον.
 6 συγχροὺς δὲ δὴ καὶ ἄλλους ἀναξίους τῆς πολιτείας ἀπήλασεν, καὶ
 ἑτέροις αὐτὴν καὶ πάνν ἀνέδην, τοῖς μὲν κατ' ἄνδρα τοῖς δὲ καὶ
 ἀθροίοις, ἐδίδον. ἐπειδὴ γὰρ ἐν πᾶσιν ὡς εἰπεῖν οἱ Ῥωμαῖοι τῶν
 ξένων προετιμῆντο, πολλοὶ αὐτὴν παρὰ τε ἐκείνου αὐτοῦ ἡτοῦντο
 7 καὶ παρὰ τῆς Μεσσαλίνης τῶν τε καισαρείων ὠνοῦντο· καὶ διὰ
 τοῦτο μεγάλων τὸ πρῶτον χρημάτων πρᾶθεισα, ἔπειθ' οὕτως ἐπὶ
 τῆς εὐχερείας ἐπευωλόθη ὥστε καὶ λογοποιηθῆναι ὅτι καὶ εὐλινά-
 τις σκευὴ συντετριμμένα δῶν τινὶ πολίτῃς ἔσται. ἐπὶ μὲν οὖν τούτῳ
 8 διεσκόπτετο, ἐπὶ δ' ἐκείνῳ ἐπηρεῖτο ὅτι πολλῶν συκοφαντομένων,
 τῶν μὲν ὅτι τῇ τοῦ Κλαυδίου προσρήσει οὐκ ἐχρῶντο, τῶν δὲ ὅτι
 μηδὲν αὐτῷ τελευτῶντες κατέλειπον, ὡς καὶ ἀναγκαῖον ὄν τοῖς τῆς
 πολιτείας παρ' αὐτοῦ τυχούσιν ἐκάτερον ποιεῖν, ἀπηγόρευσε μηδένα
 9 ἐπ' αὐτοῖς εὐθύνεσθαι. ἢ δ' οὖν Μεσσαλίνα οἱ τε ἀπελεύθεροι
 αὐτοῦ οὕτως οὐ τὴν πολιτείαν μόνον, οὐδὲ τὰς στρατείας καὶ τὰς
 ἐπιτροπείας τὰς τε ἡγεμονίας, ἀλλὰ καὶ τὰλλα πάντα ἀφειδῶς ἐπώ-
 λουν καὶ ἐκαπῆλεον ὥστε σπανίσαι πάντα τὰ ὄνια, καὶ τούτου
 καὶ τὸν Κλαύδιον ἀναγκασθῆναι ἔς τε τὸ ἄρειον πεδίον συναγαγεῖν
 τὸ πλῆθος, κἀνταῦθα ἀπὸ βήματος τὰς τιμὰς αὐτῶν διατάξαι.
 10 αὐτὸς μὲν οὖν ὀπλομαχίας ἀγῶνα ἐν τῷ στρατοπέδῳ, χλαμύδα
 ἐνδύς, ἔθηκεν· τὰ δὲ δὴ γενέθλια τὰ τοῦ υἱέος αὐτοῦ οἱ στρατηγοὶ
 ἐθέλονται θέας τέ τινας ποιήσει καὶ δείπνων ἐώρτισαν. καὶ τοῦτο
 καὶ αὐθις, ὅσοις γε καὶ ἔδοξεν αὐτῶν, ἐπράχθη.
 11 Μεσσαλίνα δὲ ἐν τούτῳ αὐτὴ τε ἡσέλγαινε καὶ τὰς ἄλλας γυ-
 ναῖκας ἀκολασταίνειν ὁμοίως ἠνάγκαζε, καὶ πολλὰς γε καὶ ἐν αὐτῷ
 τῷ παλατίῳ, τῶν ἀνδρῶν παρόντων καὶ ὁρώντων, μοιχεύεσθαι
 12 ἐποίει. καὶ ἐκείνους μὲν καὶ ἐφίλει καὶ ἡγάπα, τιμαῖς τε καὶ ἀρχαῖς

ἡγαλλεν, τοὺς δ' ἄλλους τοὺς μὴ συγκαθιέντας σφᾶς ἐς τοῦτο καὶ
 ἐμίσει καὶ ἀπώλλυνεν. καὶ ταῦτα μέντοι τοιαῦτά τε ὄντα καὶ ἀνα-
 φανδὸν οὕτω γιγνόμενα τὸν Κλαύδιον ἐπὶ πλείστον ἔλαθεν· ἐκείνῳ 3
 τε γὰρ Θεραπαινιδία τινα συμπαροκατέκλινε, καὶ τοὺς τι δυναμέ-
 νους οἱ μὴ γνῶσαι τοὺς μὲν εὐεργεσίαις τοὺς δὲ καὶ τιμωρίαις προ-
 κατελάμβανεν, ὥσπερ καὶ τότε καὶ Κατώριον Ἰουστον τοῦ τε δο-
 ρυφορικοῦ ἄρχοντα καὶ δηλῶσαι τι αὐτῷ περὶ τούτων ἐθέλησαντα
 προδιέφθειρεν. τὴν τε Ἰουλίαν τὴν τοῦ Ἀρούσου μὲν τοῦ Τιβερίου 4
 παιδὸς θυγατέρα, τοῦ δὲ δὴ Νέρωνος τοῦ Γερμανικοῦ γυναῖκα
 γενομένην, ζηλοτυπήσασα ὥσπερ καὶ τὴν ἑτέραν ἀπέσφαξεν. καί
 τις ἐν τούτῳ τῶν ἱππέων, ὡς καὶ ἐπιβουλεύσας τῷ Κλαυδίῳ, κατὰ
 τοῦ Καπιτωλίου ὑπὸ τε τῶν δημάρχων καὶ ὑπὸ τῶν ὑπάτων
 κατεκρημνίσθη.

ἐν μὲν δὴ τῇ πόλει ταῦτ' ἐγίνετο, κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον 19
 χρόνον Αὐλὸς Πλαῦτιος βουλευτὴς λογιμώτατος ἐς τὴν Βρεττανίαν
 ἐστράτευσεν· Βέρικος γάρ τις ἐκπεσὼν ἐκ τῆς νήσου κατὰ στάσιν
 ἔπεισε τὸν Κλαύδιον δύναμιν ἐς αὐτὴν πέμψαι. καὶ οὕτως ὁ Πλαῦ- 2
 τιος στρατηγήσας τὸ μὲν στρατεύμα χαλεπῶς ἐκ τῆς Γαλατίας
 ἐξήγαγεν· ὡς γὰρ ἔξω τῆς οἰκουμένης στρατεύσοντες ἡγανάκτουν,
 καὶ οὐ πρότερόν γε αὐτῷ ἐπέσθησαν πρὶν τὸν Νύρκισσον ὑπὸ τοῦ
 Κλαυδίου πεμφθέντα ἀναβῆναι τε ἐπὶ τὸ τοῦ Πλαυτίου βῆμα καὶ
 δημιουργῆσαι τι ἐθέλῃσαι· τότε γὰρ πολλῷ πον μᾶλλον ἐπ' αὐτῷ 3
 ἄχθεσθέντες οὔτε τι ἐκείνῳ εἰπεῖν ἐπέτρεψαν, συμβοήσαντες ἐξαίρνης
 τοῦτο δὴ τὸ θρυλούμενον "ἰὼ σατορνάλια," ἐπειδὴ περ ἐν τοῖς
 χρόνοις οἱ δοῦλοι τὸ τῶν δεσποτῶν σχῆμα μεταλαμβάνοντες ἐορτά-
 ζονσι, καὶ τῷ Πλαυτίῳ εὐθὺς συνέσποντο ἐκούσιοι. τὴν μὲν οὖν
 ὀρμὴν χρονίαν διὰ ταῦτ' ἐποίησαντο, τριχῇ δὲ δὴ νεμηθέντες ὅπως 4
 μὴ καθ' ἐν περαιοῦμενοι κωλυθῶσι ποι προσσχεῖν, καὶ τῷ διάπλῳ
 τὸ μὲν τι δυσφορήσαντες ἐπειδὴ ἐπαλινδρόμησαν, τὸ δὲ ἀναθα-
 σήσαντες ὅτι λαμπρὰς ἀπὸ τῶν ἀνατολῶν ἀρθεῖσα πρὸς τὰς δυσμὰς
 ἤπερ ἔπλεον διέδραμε, κατήσαν ἐς τὴν νήσον μηδενὸς σφισιν ἐναν-
 τιωθέντος· οἱ γὰρ Βρεττανοὶ μὴ προσδοκήσαντες αὐτοὺς δι' ἄπερ 5
 ἐπυνθάνοντο ἦξεν, οὐ προσυνελέγησαν. οὐ μὴν οὐδὲ τότε ἐς χεῖρας
 αὐτοῖς ἦλθον, ἀλλ' ἐς τε τὰ ἔλη καὶ ἐς τὰς ὕλας κατέφυγον, ἐλπί-
 σαντές σφας ἄλλως κατατρίψειν, ὥσθ', ὅπερ ἐπὶ τοῦ Καίσαρος
 τοῦ Ἰουλίου ἐγεγόνει, διὰ κενῆς αὐτοὺς ἀναπλεῦσαι. ὁ οὖν Πλαῦ- 20
 τιος πολλὰ μὲν πράγματα ἀναζητῶν σφᾶς ἔσχεν, ἐπεὶ δὲ εὐρὴ ποτε
 (ῆσαν δὲ οὐκ αὐτόνομοι ἀλλ' ἄλλοι ἄλλοις βασιλεῦσι προστεταγμέ-

18 2 3 καὶ πάντα τρόπον ἀπ. Χίφ. 4 5 ὑπὸ om* 19 2 1 οὗτος*
 20 1 3 ἄλλοι om

- ροι), πρῶτον μὲν Καταράτακον ἔπειτα Τογόδουμον, Κενοβελλίνου
 2 παῖδας, ἐνίκησεν· αὐτὸς γὰρ ἐτεθνήκει. φερόντων δὲ ἐκείνων προσ-
 ποιήσατο ἡμολογία μέρος τι τῶν Βοδούρων, ὧν ἐπὶ ῥαχον Κατου-
 ελλανοὶ ὄντες, κἀνταῦθα φρουρὰν καταλιπόντες πρόσω ἦει. ὥς δ'
 ἐπὶ ποταμῷ τινὶ ἐγένοντο ὃν οὐκ ᾔσθοντο οἱ βάρβαροι δυνήσεσθαι
 τοὺς Ῥωμαίους ἄνευ γεφύρας διαβῆναι, καὶ διὰ τοῦτ' ἀμελέστερόν
 πως ἐπὶ τῆς ὄχθης αὐτοῦ τῆς καταντιπέρας ἠύλλιζοντο, πέμπει Κελ-
 3 τούς, οἷς ἔθος ἦν καὶ διὰ τῶν ῥωμαιοτάτων ῥαδίως αὐτοῖς ὅπλοις
 διανῆχεσθαι. καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνοι παρὰ δόξαν τοῖς ἐναντίοις προσ-
 πεσόντες τῶν μὲν ἀνδρῶν οὐδένα ἔβαλλον, τοὺς δ' ἵππους τοὺς τὰ
 ἄρματα αὐτῶν ἄγοντας ἐτίτρωσκον, καὶ τούτου ταραττομένων
 σφῶν οὐδ' οἱ ἐπιβύττει ἀσφαλεῖς εἶναι ἐδύνατο, ἐπιδιέπεμψε τὸν
 4 τε Ξεσπασιανὸν τὸν Φλάβιον τὸν καὶ τὴν αὐτοκράτορα μετὰ ταῦτα
 ἀρχὴν λαβόντα, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Σαβῖνον ὑποστρατηγοῦντά
 5 οἱ· καὶ οὕτω διελθόντες πῃ καὶ ἐκεῖνοι τὸν ποταμὸν συγχροὺς τῶν
 βαρβάρων μὴ προσδεχομένους ἀπέκτειναν. οὐ μόντοι οἱ λοιποὶ
 ἔφυγον, ἀλλὰ τῆς ὑστεραίας αὐθις συμβαλόντες σφίσιν ἀγχόμια
 ἠγωνίσαντο, πρὶν δὴ Γραῖος Ὀσίδιος Γέτας κινδυνεύσας ἀλῶναι,
 6 ἐπειδ' οὕτως αὐτῶν ἐκράτησεν ὥστε καὶ τιμὰς ἐπινικίους, καίπερ
 οὐκ ὑπατευκώς, λαβεῖν. ἀναχωρησάντων δ' ἐντεῦθεν τῶν Βρεττα-
 νῶν ἐπὶ τὸν Ταμέσαν ποταμὸν, καθ' ὃ ἔς τε τὸν ὠκεανὸν ἐκβάλλει
 πλημύροντός τε αὐτοῦ λιμνάζει, καὶ ῥαδίως αὐτὸν διαβάτων ἄτε
 καὶ τὰ στέριφα τὰ τε εὐπορα τοῦ χωρίου ἀκριβῶς εἰδόντων, οἱ
 7 Ῥωμαῖοι ἐπακολονθήσαντές σφισι ταύτῃ μὲν ἐσφάλισαν, διανηξα-
 μένων δ' αὐθις τῶν Κελτῶν, καὶ τινῶν ἐτέρων διὰ γεφύρας ὀλίγον
 ἄνω διελθόντων, πολλαχόθεν τε ἅμα αὐτοῖς προσέμιζαν καὶ πολλοὺς
 αὐτῶν κατέκοψαν, τοὺς δὲ λοιποὺς ἀπερυσκέπτως ἐπιδιώκοντες ἔς
 τε ἔλη δυσδιέξοδα ἐσέπεσον καὶ συγχροὺς ἀπέβαλον.
 21 διὰ τε οὖν τοῦτο, καὶ ὅτι καὶ τοῦ Τογοδούμου φθαρέντος οἱ
 Βρεττανοὶ οὐκ ὅσον ἐνέδοσαν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον πρὸς τὴν τιμωρίαν
 αὐτοῦ ἐπισυνέστησαν, φοβηθεῖς δὲ Πλαῦτιος οὐκέτι περαιτέρω προ-
 εχώρησεν, ἀλλ' αὐτὸς τε τὰ παρόντα διὰ φυλακῆς ἐποιεῖτο καὶ τὸν
 2 Κλαύδιον μετεπέμπετο· εἴρητο γὰρ αὐτῷ, εἴ τι βιαιότερον γήγροιο,
 τοῦτο ποιῆσαι, καὶ πυρασκενὴ γε ἐπὶ τῇ στρατείᾳ πολλῇ τῶν τε
 ἄλλων καὶ ἐλεφάντων προσενέλεκτο. ἐλθούσης δὲ τῆς ἀγγελίας ὁ
 Κλαύδιος τὰ μὲν οἴκοι τῷ Ξιτελλίῳ τῷ συνάρχοντι τὰ τε ἄλλα
 καὶ τοὺς στρατιώτας ἐνεχείρισεν (καὶ γὰρ ἔξ ἴσου αὐτὸν ἐαντῷ
 3 ἐξάμηνον ὅλον ὑπατεῦσαι ἐποίησεν), αὐτὸς δὲ ἐξεστρατεύσατο. καὶ

καταπλεύσας ἐς τὰ Ὠστια ἐκείθεν ἐς Μασσαλίαν παρεκομίσθη, κἀντεύθεν τὰ μὲν περὶ τὰ δὲ καὶ διὰ τῶν ποταμῶν πορευόμενος πρὸς τε τὸν ὠκεανὸν ἀφίκετο, καὶ περαιωθεὶς ἐς τὴν Βρεττανίαν συνέμιξε τοῖς στρατοπέδοις πρὸς τῷ Ταμέσα ἀναμένονσιν αὐτόν. καὶ παραλαβὼν σφας ἐκείνῳ τε ἐπιδιέβη, καὶ τοῖς βαρβάροις πρὸς τὴν ἔφοδον αὐτοῦ συνεστραμμένοις ἐς χεῖρας ἑλθὼν μάχῃ τε ἐνίκησε καὶ τὸ Καμονλόδουνον τὸ τοῦ Κενοβέλλινου βασιλείον εἶλεν. καὶ τούτου σχροὺς τοὺς μὲν ὁμολογία τοὺς δὲ καὶ βία προσαγαγόμενος αὐτοκράτορ πολλάκις ἐπωνομάσθη παρὰ τὰ πάτρια (οὗ γὰρ ἔστιν οὐδενὶ πλέον ἢ ἅπας ἐκ τοῦ αὐτοῦ πολέμου τὴν ἐπὶ κλησὶν ταύτην λαβεῖν), καὶ τὰ ὄπλα αὐτῶν ἀφελόμενος ἐκείνους μὲν τῷ Πλαυτίῳ προσέταξεν, ἐντειλάμενός οἱ καὶ τὰ λοιπὰ προσακαταστρέψασθαι, αὐτὸς δὲ ἐς τὴν Ρώμην ἠπέιχθη, τὴν ἀγγελίαν τῆς νίκης διὰ τῶν γαμβρῶν, τοῦ τε Μάρκου καὶ τοῦ Σιλανθοῦ, προπέμψας. μαθοῦσα δ' ἡ γερουσία τὰ κατειργασμένα Βρεττανικὸν τε αὐτὸν ἐπεκάλεσε καὶ τὰ ἐπινίκια αὐτῷ πέμψαι ἔδωκεν. πανήγυρὸν τε ἐτήσιον καὶ ἀψίδας τροπαιοφόρους, τὴν μὲν ἐν τῇ πόλει τὴν δὲ ἐν τῇ Γαλατίᾳ, ὅθεν ἐς τὴν Βρεττανίαν ἔξαναχθεὶς ἐπεραιώθη, γενέσθαι ἐψηφίσαντο· τῷ τε νικῶντι αὐτοῦ τὴν αὐτὴν ἐπωνυμίαν ἐπέθεσαν, ὥστε καὶ κυρίως τρόπον τινὰ Βρεττανικὸν αὐτὸν ὀνομασθῆναι, καὶ τῇ Μεσσαλίῃ τὴν προεδρίαν ἦν καὶ ἡ Αἰαία ἐσχίζει καὶ τὸ καρπέντιον χρῆσθαι ἔδωκαν.

ἐκείνους μὲν δὴ τούτοις ἐτίμησαν, τῇ δὲ δὴ τοῦ Γαίῳ μνήμη ἀχθόμενοι τὸ νόμισμα τὸ χαλκοῦν πᾶν, ὅσον τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἐντετυπωμένην εἶχε, συγχωνευθῆναι ἔγνωσαν. καὶ ἐπράχθη μὲν τοῦτο, οὐ μόντοι καὶ ἐς βέλτιόν τι ὁ χαλκὸς ἐχώρησεν, ἀλλ' ἀνδριάντας ἀπ' αὐτοῦ ἡ Μεσσαλίνα τοῦ Μησιτήρος τοῦ ὀρχηστοῦ ἐποίησατο. ἐπεὶ γὰρ τῷ Γαίῳ ποτὲ ἐκεῖνος ἐκέχρητο, χάριν τινὰ αὐτῷ ταύτην τῆς πρὸς αὐτὴν συνουσίας κατέθετο. σφόδρα γὰρ ἤρα, καὶ ἐπεὶ γε μηδένα τρόπον μήθ' ὑπισχνομένη τι μήτ' ἐκφοβοῦσα αὐτὸν συγγενέσθαι αὐτῇ ἀναπεῖσαι ἔδυνάτο, διελέχθη τῷ ἀνδρὶ, ἀξιοῦσα αὐτὸν πειθαρχεῖν οἱ ἀναγκασθῆναι ὥς καὶ ἐπ' ἄλλο τι αὐτοῦ δεομένη· καὶ οὕτως εἰπόντος αὐτῷ τοῦ Κλαυδίου πάνθ' ὅσα ἂν προστάτῃται ὑπὸ τῆς Μεσσαλίνης ποιεῖν, συνῆν αὐτῇ ὥς καὶ τοῦθ' ὑπ' ἐκεῖνον κεκελευσμένος. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ πρὸς ἄλλους σχροὺς ἐπραττεν· ὥς γὰρ εἰδότες τε τοῦ Κλαυδίου τὰ γιγνόμενα καὶ συγχωροῦντός οἱ ἀκολασταίνειν ἐμοιχεύετο.

1 1 προσαγόμενος

2 1 ἔστιν ἐν οὐδενί

22 2 3 τῷ

- 23 τῆς μὲν οὖν Βρεττανίας οὕτω τότε ἐάλω τινά· μετὰ δὲ ταῦτα,
 a.C. 44 Γαίον τε Κρίσπου τὸ δεύτερον καὶ Τίτου Στατίλιου ὑπατευνόντων,
 ἤλθ' ἐτε εἰς τὴν Ῥώμην ὁ Κλαύδιος ἕξ μῆνας ἀποδημήσας, ἀφ'
 ὧν ἑκαίδεκα μόνας ἐν τῇ Βρεττανίᾳ ἡμέρας ἐποίησε, καὶ τὰ ριζη-
 τήρια ἐπεμψε, τὰ τε ἄλλα κατὰ τὸ νομιζόμενον πράξας καὶ τοὺς
 ἀναβασμοὺς τοὺς ἐν τῷ Καπιτωλίῳ τοῖς γόνασιν ἀναβὰς, ἀναφε-
 2 ρόντων αὐτὸν τῶν γαμβρῶν ἐκατέρωθεν. ἔκειμε δὲ τοῖς μὲν βου-
 λευταῖς τοῖς συνέξετασθεῖσιν οἱ τὰς ἐπινίκιους τιμὰς, οὐχ ὅτι τοῖς
 ὑπατευνόσιν, ὅπερ καὶ ἄλλως ἀφθονώτατα καὶ ἐπὶ τοῖς ἐλαχίστοις
 ἐποίει, Ῥουφρίῳ δὲ δὴ Πωλίῳ τῷ ἐπάρχῳ εἰκόνα καὶ ἔδραν ἐν
 3 τῷ βουλευτικῷ, ὅσας ἂν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῷ συνεσίῃ· καὶ ἵνα
 γέ μὴ καινοτομεῖν τι δόξῃ, ἔφη καὶ τὸν Ἀγρουστον ἐπὶ Ῥαλερίου
 τινὸς Ἀίγνους τοῦτο πεποιηκέναι. τὸν τε Λάκωνα τὸν πρότερον μὲν
 τῶν ρυκτοφυλάκων ἄρξαντα, τότε δὲ τῶν Γαλατῶν ἐπιτροπεύοντα,
 τῷ τε αὐτῷ τούτῳ καὶ προσέει ταῖς τῶν ὑπατευνότων τιμαῖς ἐπέ-
 4 μυνεν. διατελέσας δὲ ταῦτα τὴν πανήγυριν τὴν τῶν ριζητηρίων
 ἐποίησεν, ὑπάτιον τινὰ ἔξουσίαν εἰς αὐτὴν λαβόν. ἐγένετο δὲ ἐν
 τοῖς δύο ἡμέρας θεαῖς· καὶ πολλάκις αὐτὸς μὲν ἀπελείπετο τῆς
 5 θέας, ἕτεροι δὲ ἀντ' αὐτοῦ ἐπετέλουν αὐτήν. τῶν δὲ δὴ ἵππων
 ἐπήγγειλε μὲν ἀμύλλας ὅσας ἂν ἡμέρα ἐνδέξῃται, οὐ μέντοι καὶ
 πλείους τῶν δέκα ἐγένοντο· ἄρχοι τε γὰρ μετὰ τὸ δρόμον αὐ-
 τῶν ἐσφάγησαν καὶ ἀθληταὶ ἡγωνίσαντο, περὶ τὴν τε Ἀσιανοὶ παῖ-
 6 δες μετὰ πεμπτοὶ ὥρχησαντο. καὶ ἄλλην δὲ τινα πανήγυριν, ἐπὶ
 τῇ νίκῃ καὶ αὐτήν, οἱ περὶ τὴν σκηπὴν τεχνῆται, συγχωρηθέν σφι-
 σιν ὑπὸ τῆς βουλῆς, ἐποίησαν.

ταῦτα μὲν δὴ διὰ τὰ Βρεττανικὰ ἐπράχθη, καὶ ἵνα γε ἄλλοι
 ῥᾶον εἰς ὁμολογίαν ἴωσιν, ἐψηφίσθη τὰς συμβάσεις ἀπάσας, ὅσας
 ἂν ὁ Κλαύδιος ἢ καὶ οἱ ἀντιστράτηγοι αὐτοῦ πρὸς τινὰς ποιήσων-
 2 ται, κυρίας ὥς καὶ πρὸς τὴν βουλὴν τὸν τε δῆμιον εἶναι. τὴν δὲ
 Ἀχαΐαν καὶ τὴν Μακεδονίαν αἵρετοῖς ἄρχουσιν, ἕξ οὐπερ ὁ Τιβε-
 ριος ἤρξε, διδομένας ἀπέδωκεν ὁ Κλαύδιος τότε τῷ κλήρῳ· καὶ
 τοὺς στρατηγούς τοὺς ἐπὶ τῆς διοικήσεως καταλύσας ταμίαις αὐ-
 2 τὴν κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἐπέτρεψεν, οὐχ ὥστε καὶ ἐτησίους σφᾶς, ὅπερ
 ἐπὶ τε ἐκείνων πρότερον καὶ ἐπὶ τῶν στρατηγῶν μετὰ ταῦτα ἐγί-
 γνετο, ἄρχειν, ἀλλ' οἱ δύο οἱ αὐτοὶ τρία ὅλα ἔτη αὐτὴν διώκον, καὶ
 οἱ μὲν στρατηγίας εὐθὺς ἐλάμβανον, οἱ δὲ καὶ μισθὸν ἔφερον,
 3 ὅπως ποτὲ καὶ ἔδοξαν ἄρξαι. τοῖς μὲν οὖν ταμίαις τὴν διοίκησιν
 ἀντὶ τῶν ἀρχῶν τῶν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ἔξω τῆς πόλεως ἀντέδωκεν (πά-
 σας γὰρ αὐτὰς ἔκλυσε), τοῖς δὲ δὴ στρατηγοῖς δίκας τινὰς, ἃς

πρότερον οἱ ὕπατοι διεδίκασον, ἀντενεχείρισεν. τοῖς τε στρατενο-
μένοις, ἐπειδὴ γυναικας οὐκ ἐδύνατο ἔκ γε τῶν νόμιων ἔχειν, τὰ
τῶν γεγαμηκότων δικαιώματα ἔδωκεν. καὶ Μάρκος Ἰουλιὸς Κοττίω ⁴
τὴν πατρῴαν ἀρχήν, ἣν ἐπὶ τῶν Ἀλπεων τῶν ὁμωνύμων εἶχε, προσ-
επηύξησε, βασιλέα αὐτὸν τότε πρῶτον ὀνομάσας. τῶν τε Ῥοδίων
τὴν ἐλευθερίαν ἀφείλετο, ὅτι Ῥωμαίους τινὰς ἀνεσκολόπισαν. καὶ ⁵
Οὐμβρόνιον Σιλίωνα ἄρχοντα Βαιτικῆς μεταπέμψας ἐξέσωσεν ἐκ τοῦ
συνεδρίου ὡς καὶ οἶτον ὀλίγον τοῖς ἐν τῇ Μαυριτανίᾳ στρατενομέ-
νοις ἀποστείλαντα· τοῦτο γὰρ κατηγορήθη, ἐπεὶ τό γε ἀληθὲς οὐχ
οὕτως εἶχεν, ἀλλ' ὅτι τισὶ τῶν ἀπελευθέρων προσέκρουσεν. καὶ ὅς ⁶
συνήνεγκε μὲν ἐς τὸ πρᾶτῆριον πάντα τὰ ἐαυτοῦ ἔπιπλα, πολλὰ
τε καὶ περικαλλῆ ὄντα, ὡς καὶ πάντα αὐτὰ ἀποκρηύζων, μόνην δὲ
δὴ τὴν βουλευτικὴν ἐσθῆτα ἐπώλησεν, ἐνδεικνύμενός σφισι διὰ
τούτου ὅτι οὔτε τι δεινὸν πεπονθὼς εἶη καὶ δύναιτο ἰδιωτεύων
ἡδέως βιοτεύειν.

τότε μὲν δὴ ταῦτα ἐπράχθη, καὶ τὴν ἀγορὰν τὴν διὰ τῶν ἐννέα ⁷
ἡμερῶν ἀγομένην ἐς ἑτέραν ἡμέραν ἱερῶν τινῶν ἕνεκα μετέθεσαν·
καὶ τοῦτο καὶ ἄλλοτε πολλάκις ἐγένετο. τῷ δ' ἐπιόντι ἔτι ὕπατοι ²⁵
μὲν Μάρκος τε Βινίκιος δεύτερον καὶ Στατίλιος Κορβῆνος ἤρξαν, ⁴⁵
Κλαύδιος δὲ αὐτὸς μὲν πάντα τὰ εἰθισμένα διώμοσε, τοὺς δ' ἄλλους
ἐκώλυσε καὶ ἄνδρα ὁμοῖαι· καὶ οὕτως εἰς τις τῶν στρατηγούντων, ²
ὥσπερ ποτέ, καὶ ἕτερος τῶν δημαρχούντων, ἀπὸ τε τῶν ἄλλων ὡς
ἐκάστων εἰς, ἐξῆρξε τῶν ὄρκων τοῖς ὁμοίοις. καὶ τοῦτο καὶ ἐπὶ
πλείω ἔτη ἐπράχθη. ἐπειδὴ τε ἡ πόλις πολλῶν εἰκότων ἐληροῦτο
(ἐξῆν γὰρ ἀνέδην τοῖς βουλευμένοις ἐν γραφῇ καὶ ἐν χαλκῷ λῆθω
τε δημοσιεύεσθαι), τὰς τε πλείους αὐτῶν ἐτέρωσέ ποι μετέθηκε, ³
καὶ ἐς τὸ ἔπειτα ἀπηγόρευσε μηδενὶ ἰδιώτῃ, ὃ ἂν μὴ ἡ βουλὴ
ἐπιτρέψῃ, τοῦτο ποιεῖν ἐξεῖναι, πλην εἴ τις ἔργον τι ὀφθοδομηκῶς
εἶη ἢ καὶ κατασκευάσαιο· τοῦτοις γὰρ δὴ, τοῖς τε συγγενέσιν αὐ-
τῶν, ἴστασθαι ἐν τοῖς χωρίοις ἐκείνοις ἐφήκεν. καὶ τινα ἐπὶ δώροις ⁴
τῶν ἀρχόντων τινὸς ἔθνους φρυγαδεύσας, πάνθ' ὅσα ἐν τῇ ἀρχῇ
ἐπεκτῆσατο ἐδήμευσεν. ὅπως τε μὴ διακρούοιντο οἱ τοιοῦτοι τοὺς
ἐθέλοντάς σφισι δικάζεσθαι, οὐδενὶ ἀρχὴν ἐπ' ἀρχῇ παραχοῆμα
ἐδίδον. τοῦτο γὰρ ἐνενόμιστο μὲν καὶ πρότερον, ἢ ἀπροφασίστως ⁵
τις αὐτοῖς ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ λαγχάνῃ (οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοῖς πα-
ριεμένοις τὰς ἐκδημίας οἷς ποι ἐπετρέπετο ἐπαλλήλας ποιεῖσθαι,
ὅπως εἰ δὴ τι πλημμελήσειαν, μὴ προσλαμβάνοιεν, οἱ μὲν ἐκ τῶν
ἀρχῶν οἱ δὲ ἐκ τῶν ἀποδημιῶν, τὸ ἀνέυθενον), ἐξελελοίπει δέ. καὶ ⁶
οὕτω γε ἀκριβῶς ἐκάτερον αὐτῶν ἐφύλαττεν ὥστε μηδὲ παρεδρεῦ-

παντά τινι επιτρέψαι ἐς ἡγεμονίαν εὐθὺς ἔθρους επιβάλλουσάν οἱ
 κληροῦσθαι, καίτοι καὶ ἐπὶ δύο ἔτη τινὰς ἔων αὐτῶν ἄρχειν, αἶρε-
 τούς τε ἔστιν οὗς πέμπων. τοῖς δ' οὖν αἰτουμένοις ὥστε ἔξω τῆς
 Ἰταλίας ἀποδημῆσαι ἐφίει μὲν καὶ καθ' ἑαυτὸν ἄνευ τῆς βουλῆς,
 τοῦ γε μὴν καὶ νόμου τινὶ αὐτὸ δοκεῖν ποιεῖν δόγμα γενέσθαι ἐκ-
 6 λευσεν. καὶ τοῦτο μὲν καὶ τῷ ὑστέρω ἔτει ἐξηγήσθη· τότε δὲ τὴν
 τε πανήγυριν τὴν εὐκταίαν, ἣν τῆς στρατείας αὐτοῦ ἕνεκα προῦ-
 πέσχητο, διέθηκε καὶ τῷ δήμῳ τῷ σιτοδοτουμένῳ πέντε μὲν καὶ
 ἑβδομηκοντα δραχμὰς ἅπασι διέδωκεν, ἔστι δ' οἷς καὶ πλέον, ὥστε
 7 καὶ ἐς τριακοσίας καὶ δώδεκα καὶ ἡμίσειάν τισι γενέσθαι. οὐ μὲν-
 τοι καὶ πάντα αὐτὸς διένειμεν, ἀλλὰ καὶ οἱ γαμβροὶ αὐτοῦ, ἐπειδὴ
 περ ἐπὶ πλείους ἡμέρας ἢ διάδοσις ἐγένετο καὶ ἠθέλησε καὶ δικάσαι
 ἐν ταύταις. τοῖς τε χρονίοις τὴν πέμπτην ἡμέραν τὴν καταδειχθεῖ-
 σάν τε ὑπὸ τοῦ Γαίου καὶ μετὰ τοῦτο καταλυθεῖσαν ἀπέδωκεν.
 26 καὶ ἐπειδὴ ὁ ἥλιος ἐν τοῖς γενεθλίοις αὐτοῦ ἐκλείψειν ἔμελλεν,
 ἐφοβήθη τε μή τις ἐκ τούτου ταραχὴ γένηται, ἐπεὶ ἄλλ' αὐτὰ τέ-
 ρατα συνεβέβηκει, καὶ προέγραψεν οὐ μόνον ὅτι τε ἐκλείψει καὶ
 ὁπότε καὶ ἐφ' ὁπόσον, ἀλλὰ καὶ τὰς αἰτίας δι' αἷς ἀναγκαίως γενή-
 2 σεσθαι τοῦτο ἔμελλεν. εἰσὶ δὲ αἶδε. ἡ σελήνη τὴν κάτω τοῦ ἡλίου
 περιφορὰν, ὥσπερ πον πεπίστευται, εἴτ' οὖν ἐφεξῆς αὐτοῦ εἴτε καὶ
 μετὰ τὸν Ἑρμῆν τὴν τε Ἀφροδίτην ἔχουσα, κινεῖται μὲν κατὰ μῆ-
 3 κος, ὥσπερ καὶ ἐκεῖνος, κινεῖται δὲ καὶ κατὰ βᾶθος, ὥσπερ ἴσως
 καὶ ἐκεῖνος, κινεῖται δὲ καὶ ἐν πλάτει, ὅπερ οὐδαμῇ οὐδαμῶς τῷ
 3 ἡλίῳ ὑπάρχει. ὅταν οὖν κατὰ τε τὴν αὐτὴν αὐτοῦ εὐθρωρίαν ὑπὲρ
 τὴν ἡμετέραν ὄψιν γένηται καὶ ὑπὸ τὴν φλόγα αὐτοῦ ὑποδράμῃ,
 τότε τὴν αὐγὴν αὐτοῦ τὴν ἐς τὴν γῆν καθήκουσαν τοῖς μὲν ἐπὶ
 πλείον τοῖς δ' ἐπ' ἔλαττον διεσχέλασεν, ἔστι δ' οἷς οὐδ' ἐπὶ βου-
 4 χύτατον ἀποκρύπτει· ἴδιον γὰρ αἰεὶ φῶς ὁ ἥλιος ἔχων οὐκ ἔστιν ὅτε
 αὐτοῦ ἀπαλλάττεται, καὶ διὰ τοῦθ' οἷς ἂν ἡ σελήνη μὴ ἐπὶπροσθεν,
 ὥστ' αὐτὸν συσκιάζεσθαι, γένηται, ὁλόκληρος αἰεὶ φαίνεται. περὶ
 μὲν δὴ τὸν ἥλιον ταῦτ' αἰεὶ τε συμβαίνει καὶ τότε ὑπὸ τοῦ Κλαυδίου
 5 ἐδημοσιεύθη· ἡ δὲ δὴ σελήνη (οὐ γὰρ ἔστιν ἀπὸ τρόπου καὶ τὸ κατ'
 ἐκείνην εἰπεῖν, ἐπειδὴ περ ἅπασι τοῦ λόγου τούτου προσηφάμην) ὅσῳ-
 κισ ἂν καταρτιχρὸν τῷ ἡλίῳ γενομένη (ἐν γὰρ ταῖς παρσελήνοις μόνως
 αὐτῇ τοῦτο, ὥσπερ καὶ ἐκεῖνη ἐν ταῖς νομηνίαις, συμβαίνει) ἐς τὸ
 τῆς γῆς σκίασμα κωροειδὲς ὃν ἐμπέσῃ (γίγνεται δὲ τοῦτο ὅταν διὰ τῶν
 μέσων ἐν τῇ τοῦ πλάτους κινήσει περιφέρῃται), στέρεται τε τοῦ
 ἡλιοειδοῦς φωτός, καὶ αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, ὁποῖα περ ἔστί, φαντάζεται.

26 2 3 ἔχουσα κινήσεις κινεῖται*
 4 4 αἰεὶ om* 5 6 τε] γὰρ*

3 4 ἔστι δ' οἷς om

ταῦτα μὲν δὴ τοιαῦτα ἐστίν, τοῦ δ' ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐξεληθόν· 27
 τος Ὑαλέριος τε Ἀσιατικὸς τὸ δεύτερον καὶ Μάρκος Σιλανὸς ὑπά-
 τενσαν. καὶ οὗτος μὲν ἐφ' ὅσον ἤρξεθ' ἤρξεν, Ἀσιατικὸς δὲ ἀπε-
 δείχθη μὲν ὡς καὶ δι' ἔτους ὑπατεύσων, ὃ καὶ ἐπ' ἄλλων ἐγίγνετο,
 οὐ μέντοι καὶ ἐποίησε τοῦτο, ἀλλ' ἀφῆκε τὴν ἀρχὴν ἐθελούσιος,
 ὃ καὶ αὐτὸ καὶ ἑτεροὶ τινες ἐπραξαν. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ὑπὸ πενίας 2
 (τὰ γὰρ ἀναλωμάτια τὰ ἐν ταῖς ἱπποδρομίαις γιγνόμενα ἐπὶ πολὺ
 ἐκεχωρήκει· τετράκις γὰρ καὶ εἰκοσάκις ὡς πλήθει ἡμιλλῶντο), ὃ
 δ' Ἀσιατικὸς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πλούτου, ἐφ' οὗπερ καὶ ἀπέθανεν·
 ἐπεὶ γὰρ ἐν τε πολλῇ περιουσίᾳ ἦν καὶ ἐκ τοῦ δεύτερον ὑπατεύειν 3
 καὶ ἐπαχθῆς καὶ ἐπύρηνος πολλοῖς ἐγερόναι, καταλῦσαι τρόπον τινὰ
 αὐτὸς ἑαυτὸν ἠθέλησεν ὡς καὶ ἥτιόν τι παρὰ τοῦτο κινδυνεύσων.
 καὶ ὃ μὲν ἐξηπατήθη, ὃ δὲ Ὑνίκιος ὑπὸ μὲν τοῦ Κλαυδίου οὐδὲν 4
 ἔπαθεν (ἦν μὲν γὰρ καὶ διαπρεπὴς ἀνὴρ, τὴν δὲ δὴ ἡσυχίαν ἄγων
 καὶ τὰ ἑαυτοῦ πράττων ἐσώζετο), ὑπὸ δὲ τῆς Μεσσαλίνης, ὑποψία
 τε ὅτι τὴν γυναικα αὐτοῦ τὴν Ἰουλίαν ἀπεκτόνει, καὶ ὀργῇ ὅτι οὐκ
 ἠθέλησέν οἱ συγγενέσθαι, φαρμάκῳ διεφθάρη. καὶ οὕτω ταφῆς
 τε δημοσίας καὶ ἐπαίων ἠξιώθη· πολλοῖς γὰρ δὴ καὶ ταῦτ' ἐδί-
 δοτο. Ἀσίνιος δὲ δὴ Γάλλος ὁ τοῦ Ἀρούσου πρὸς μητρὸς ἀδελφὸς 5
 ἐπεβοῦλευσε μὲν τῷ Κλαυδίῳ, οὐκ ἀπέθανε δὲ ἀλλ' ἐπερωρίσθη.
 αἷτιον δὲ ἴσως μὲν καὶ ἐκεῖνο ὅτι μήτε στρατεύμα παρυσκευάσας
 μήτε χορήματα προαθροίσας, ἀλλ' ὑπ' ἀνοίας πολλῆς, ὡς καὶ ἐκου-
 σίων τῶν Ῥωμαίων διὰ τὸ γένος ἄρξων, ἐθρασύνετο· τὸ δὲ δὴ
 πλείστον ὅτι καὶ σμικρότατος καὶ δυσειδέστατος ὢν, κακ' αὐτοῦ
 καταφρονηθεῖς, γέλωτα μᾶλλον ἢ κίνδυνον ὥφλεν.

οὐ μὴν ἀλλὰ ταῦτα μὲν καὶ πάνν τοῦ Κλαυδίου ἐπῆρνον, καὶ 28
 νὴ Δία καὶ ἐκεῖνο ὅτι ἐντυχόντος τινὸς τοῖς δημόχοις κατὰ τοῦ
 ἐξελευθερώσαντος αὐτὸν, καὶ ὑπηρέτην ἐπ' αὐτὸν αἰτήσαντος καὶ
 λαβόντος, ἡγανάκτησε, καὶ ἐκεῖνόν τε καὶ τοὺς συνεξετασθέντας
 αὐτῷ ἐκόλουσε, καὶ προσέει καὶ ἀπηγόρευσε μηδὲ τοῖς οὕτω κατὰ
 τῶν δεσποτευσάντων αὐτῶν βοηθεῖν, εἰ δὲ μή, στέρεσθαι τοῦ δίκην
 αὐτοὺς ἐτέροις λαγχάνειν. δουλεύοντα μέντοι αὐτὸν τῇ τε γυναικί 2
 καὶ τοῖς ἀπελευθέροις ὁρῶντες ἡσυχᾶλλον, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ
 σπουδασάντων ποτὲ τῶν τε ἄλλων καὶ αὐτοῦ τοῦ Κλαυδίου τὸν
 Σαβῖνον τὸν τῶν Κελτῶν ἐπὶ τοῦ Γαῖου ἄρξαντα ἐν μονομαχίᾳ
 τιγὶ ἀποκτείνειν, ἡ Μεσσαλίνα ἔσωσεν· καὶ γὰρ ἐκεῖνῳ ἐπλησίαζεν.
 τοῦτό τε οὖν αὐτοὺς ἡρία, καὶ ὅτι τὸν Μνηστήρα ἀποσπᾶσα 3
 ἀπὸ τοῦ θεάτρον εἶχεν, καὶ ὁπότε γε λόγος τις ἐν τῷ δήμῳ περὶ

27 + τὴν τε γ.

28 + μὴδ' ἄλλοις?*

αὐτοῦ ὅτι μὴ ὀρχοῖτο γήγνοιτο, θαυμά τε ὁ Κλαύδιος ἐποιεῖτο καὶ
 4 ἀπελογεῖτο τὰ τε ἄλλα καὶ ὁμνῶνς ὅτι μὴ συνείη αὐτῷ. πιστεύοντες
 γὰρ ὄντως ἀγνοεῖν αὐτὸν τὰ γιγνόμενα, ἐλυποῦντο μὲν ὅτι μόνος
 οὐκ ἠπίστατο τὰ ἐν τῷ βασιλείῳ δρώμενα, ὅσα καὶ ἐς τοὺς πολε-
 μίους ἤδη διεπεφοιτῆκει, οὐ μὴν καὶ ἐξελέγχειν αὐτὰ ἤθελον, τὸ
 μὲν τι τὴν Μεσσαλίαν αἰδοῦμενοι, τὸ δὲ καὶ τοῦ Μησιτῆρος φει-
 5 δόμενοι· ὅσον γὰρ ἐκείνῃ διὰ τὸ κάλλος, τοσοῦτον τῷ δήμῳ διὰ
 τὴν τέχνην ἤρεσκεν. οὕτω γὰρ πον δεινὸς σοφιστὴς ἐν τῇ ὀρχήσει
 ἦν ὥστε τοῦ ὁμίλου μεγάλη ποτὲ σπονδῇ δρᾶμά τι αὐτὸν ἐπιβόητον
 ὀρχήσασθαι δεομένου, παρακῆψαι τε ἐκ τῆς σκηρῆς καὶ εἰπεῖν ὅτι
 6 οὐ δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι· τῷ γὰρ Ὀρέστη συγκοιμημαί. ὁ δ'
 οὐκ Κλαύδιος ταῦτά τε οὕτως ἐπραττεν, καὶ ἐπειδὴ πληθὺς τε δι-
 κῶν ἀμύθητον ἦν καὶ οὐκ ἀπῆρτων ἐπ' αὐτὰς οἱ τι προσδοκῶντες
 ἐλαττωθήσεσθαι, προεῖπε διὰ προγράμματος ὅτι καὶ κατ' ἀπόντων
 αὐτῶν ἐντὸς ῥητῆς τινὸς ἡμέρας δικάσει, καὶ ἐνεπέδωσε τοῦτο.

29 ἐν δὲ τῷ ἑξῆς ἔτι ὁ τε Κλαύδιος τὸ τέταρτον καὶ Ὑπέρκλιος
 a. C. 47 Λούκιος τὸ τρίτον, ὀκτακοσιοστοῦ τῇ Ῥώμῃ ἔτους ὄντος, ἐπάτευσαν.
 καὶ ἐξήλασε μὲν ὁ Κλαύδιος τινὰς ἐκ τῆς βουλῆς, ὧν οἱ πλείονες
 οὐκ ἄκοντες ἐξέπεσον ἀλλ' ἐθελονταὶ διὰ πενίαν παρέμενοι, ἄντεσ-
 2 ἤγαγε δὲ ὁμοίως πολλούς. ἐπειδὴ τε Σουρδίνιος τις Γάλλος βου-
 λεῖσθαι δυνάμενος ἐς τὴν Καρχηδόνα ἐξόκησε, σπονδῇ τε αὐτὸν
 μετεπέμψατο, καὶ ἔφη ὅτι χροσαῖς σε πέδαις δέσω. καὶ ὁ μὲν
 οὕτω τῷ ἄξιωματι πεδηθεὶς κατὰ χώραν ἔμεινεν· τοὺς μὲντοι ἄλ-
 λοτρίους ἀπελευθέρους ὁ Κλαύδιος, εἴ πον κακορρογοῦντας λάβοι,
 3 δεινῶς τιμωρῶν, τοῖς ἰδίοις οὕτω προσέκειτο ὥσθ' ὑποκριτοῦ τινὸς
 ἐν τῷ θεάτρῳ ποτὲ τοῦτο δὴ τὸ θρυλούμενον εἰπόντος ὅτι ἀφόρη-
 τὸς ἔστιν εὐτυχῶν μαστιγίας, καὶ τοῦ τε δήμου παντὸς ἐς Πολύβιον
 τὸν ἀπελευθέρου αὐτοῦ ἀποβλέψαντος, καὶ ἐκείνου ἐκβοήσαντος ὅτι
 ὁ αὐτὸς μὲντοι ποιητὴς εἶπεν ὅτι βασιλεὺς ἐγένοντο χοῖ πρὶν ὄντες
 4 αἰπόλοι, οὐδὲν δεινὸν αὐτὸν εἰργάσατο. μνησθέντων δὲ τινῶν ὡς
 ἐπιβουλεύοιεν αὐτῷ, τοὺς μὲν ἄλλους ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐποίησατο,
 εἰπὼν ὅτι οὐ τὸν αὐτὸν χορὴν τρόπον ψύλλαν τε καὶ θηρίον ἀμύνεσθαι,
 ὁ δὲ Ἀσιατικὸς ἐκρίθη μὲν παρ' αὐτῷ, ὀλίγου δὲ δεῖν ἀπέφυγεν.
 5 ἀγρονόμενον γὰρ αὐτοῦ καὶ λέγοντος ὅτι οὐκ οἶδα οὐδὲ γνωρίζω
 τῶν καταμαρτυρούντων μου τούτων οὐδένα, ἐρωτηθεὶς ὁ στρατιώ-

6 3 αὐταῖς ἔτι πρ. 29 1 1 ἐν δὲ] hinc ad 1. 78 2 Xiphilinus. aliunde
 inserta virgulis binis (") dispescuntur. 4 παρέμενον 3 5 χοῖ] οἱ
 4 3 post ἀμύνεσθαι Z p. 466: ἄλλους δὲ πολλοὺς διαβληθέντας ὑπὸ τῆς
 Μεσσαλίνης καὶ τὸν Ἀσιατικὸν καὶ τὸν γαμβρὸν τὸν Μάγνον ἀπέκτεινε,
 τὸν μὲν Ἀσιατικὸν διὰ τὴν οὐσίαν, τὸν δὲ Μάγνον διὰ τὸ γένος καὶ τὸ
 κῆδος. ἐάλωσαν μὲντοι ὡς ἐπ' ἄλλοις τισίν. 4 αὐτῷ καὶ ὀλίγου δὲ

της ὁ φάσκων αὐτῷ συγγεγονέναι ὅστις ὁ Ἀσιατικὸς εἴη, γαλακρόν
τινα προσεστώτα κατὰ τύχην ἔδειξεν· τοῦτο γὰρ αὐτοῦ τὸ σύμβο-
λον μόνον ἠπίστατο. γέλωτος οὖν ἐπὶ τούτῳ πολλοῦ γενομένου, ⁶
καὶ τοῦ Κλαυδίου ἀπολύειν αὐτὸν μέλλοντος, ὁ Ἐιτέλλιος τῇ Μεσ-
σαλίῃ χαριζόμενος παρακεκλησθαι ἔφη ὑπ' αὐτοῦ ἢ ὅπως ἂν βο-
ληθῇ ἀποθάνῃ. ἀκούσας δὲ τοῦτο ἐκεῖνος ἐπίστευσέ τε αὐτὸν ὄντως
ἑαυτοῦ διὰ τὸ συνειδὸς κατεγνωκέναι, καὶ κατεχρήσατο.

ἀνεφάνη δὲ καὶ νησιδίων τι ἐν τῷ ἔτει τούτῳ παρὰ τῇ Θήρᾳ ⁷
τῇ νήσῳ, οὐκ ὄν πρότερον. ἐπειδὴ τε πολλοὶ δούλους ἀρρωστοῦντας
οὐδὲμιᾶς θεραπείας ἤξιον ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν οἰκιῶν ἐξέβαλλον, ἐνομο-
θέτησε πάντας τοὺς ἐκ τοῦ τοιοῦτου περιγενομένους ἐλευθέρους εἶναι.

ἐν δὲ τῇ Βρεττανίᾳ περιστοιχισθέντος τοῦ Ῥεσπασιανοῦ ὑπὸ ³⁰
τῶν βαρβάρων καὶ κινδυνεύοντος φθαρεῖναι, ὁ Τίτος ὁ υἱὸς αὐτοῦ
περὶ τῷ πατρὶ δέσας τήν τε περισχεῖν αὐτῶν παραλόγῳ τόλμῃ
διέτρηξε, καὶ τούτον φεύγοντάς σφας ἐπιδιώξας διέφθειρεν. ὁ δὲ ²
Πλαύτιος ἀπὸ τοῦ Βρεττανικοῦ πολέμου, ὥς καὶ καλῶς αὐτὸν
διαχειρίσας καὶ κατορθώσας, καὶ ἐπηνέθη ὑπὸ τοῦ Κλαυδίου καὶ
ἐθριώμβυσεν.

ὅτι κατὰ τὴν ὁπλομαχίαν πολλοὶ καὶ τῶν ξένων ἀπέλευθέρων ³
καὶ οἱ αἰχμάλωτοι οἱ Βρεττανοὶ ἐμυχέσαντο· καὶ πολλοὺς ὅσους
καὶ ἐν τούτῳ τῷ εἶδει τῆς θέας ἀνήλισκε, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐσεμνύ-
νετο. Υ p. 674.

Γναῖος δὲ Δομίτιος Κορβούλων ἐν τῇ Κελτικῇ στρατηγῶν τὰ ⁴
τε στρατεύματα συνεκρότησε, καὶ τῶν βαρβάρων ἄλλους τε καὶ
οὓς ἐκάλουν Καύχους ἐκάκωσεν. καὶ αὐτὸν ἐν τῇ πολέμῳ ὄντα ὁ
Κλαύδιος ἀνεκάλεσεν· τήν τε γὰρ ἀρετὴν αὐτοῦ καὶ τὴν ἄσκησιν
μαθὼν οὐκ ἐπέτρεπεν αὐτῷ ἐπὶ πλέον ἀΐζεσθαι. πεθόμενος δὲ ⁵
τοῦτο ὁ Κορβούλων ἐπανήλθε, τοσοῦτο μόνον ἀναβοήσας “ὦ μα-
κάριοι οἱ πάλοι ποτὲ στρατηγήσαντες” ἐς δήλωσιν ὅτι τοῖς μὲν
ἀκινδύνως ἀνδραγαθίζεσθαι ἔξῃν, αὐτὸς δ' ὑπὸ τοῦ αὐτοζυάτορος
διὰ τὸν φθόρον ἐπεποδίσθη. τῶν μέντοι ἐπινικίων καὶ ὥς ἔτυχεν.
πιστευθεὶς δὲ πάλιν τὸ στράτευμα καὶ οὐδὲν ἥττον ἤσκει αὐτό, ⁶
καὶ ἐπειδὴ γε εἰρήνουν, διετάφρεσε δι' αὐτῶν πᾶν τὸ μεταξὺ τοῦ
τε Ῥήνου καὶ τοῦ Μόσου, σταδίους ἐβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν μί-
λιστα, ἵνα μὴ οἱ ποταμοὶ ἐν τῇ τοῦ ὠκεανοῦ πλημυρίδι ἀναρρέον-
τες πελαγίζωσιν.

ἡ Μεσσαλίνα δέ, ὥσπερ οὐκ ἔξαρχοῦν οἱ ὅτι καὶ ἐμοιχεύετο ³¹
καὶ ἐπορνεύετο (τὰ τε γὰρ ἄλλα αἰσχροῦς ἐπραίτε, καὶ ἐπ' οἰκήματος

30 1 1 περιστοιχισθέντος* 2 3 χειρίσας 3 3 τῷ om ἐν*

31 1 2 ισχυρῶς*

ἔστιν ὅτε ἐν τῇ παλατίῳ αὐτῇ τε ἐκαθέζετο καὶ τὰς ἄλλας τὰς
 πρώτας ἐκάθιζεν), καὶ ἐπεθύμησε καὶ ἄνδρας, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ
 2 λόγον, πολλοὺς ἔχειν. "καὶ σύμπασιν ἂν τοῖς χρωμένοις αὐτῇ κατὰ
 συμβόλαια συνώκησεν, εἰ μήπερ εὐθὺς ἐν τῇ πρώτῃ φωραθεῖσα
 ἀπώλετο. τέως μὲν γὰρ οἱ καισάρειοι πάντες ὁμονόουν αὐτῇ, καὶ
 οὐδὲν ὃ τι οὐκ ἀπὸ κοινῆς γνώμης ἐποιοῦν· ἐπεὶ δὲ τὸν Πολύβιον,
 καίτοι καὶ ἐκείνῳ πλησιάζουσα, καὶ διέβαλε καὶ ἀπέκτεινεν, οὐκέτι
 αὐτῇ ἐπίστευον, καὶ τοῦτον ἐρημωθεῖσα τῆς παρ' αὐτῶν ἐννοίας
 3 ἐφθάρη." τὸν τε γὰρ Σίλιον τὸν Γάιον, "τὸν τοῦ Σιλίου τοῦ ὑπὸ
 a.C. 48 Τιβερίου σφυγέντος υἱόν," ἄνδρα ἐπεγράφατο, καὶ τοὺς τε γάμους
 πολυτελῶς εἰστίασε καὶ οἰκίαν αὐτῇ βασιλικὴν ἐχαρίσατο, πάντα
 τὰ τιμιώτατα τῶν τοῦ Κλαυδίου κειμηλίων συμφορήσασα ἐς αὐτήν,
 4 καὶ τέλος ὕπατον αὐτὸν ἀπέφηνεν. ταῦτ' οὖν "πρότερον μὲν" καὶ
 ὑπὸ πάντων τῶν ἄλλων ἀκουόμενα καὶ ὁρώμενα τὸν γοῦν Κλαύδιον
 ἐλάνθανεν· ὥς δ' οὗτός τε ἐς τὰ Ὠστια πρὸς ἐπίσκεψιν σίτον κα-
 τέβη, καὶ ἐκείνῃ ἐν τῇ Ρώμῃ, πρόφασιν ὥς καὶ νοσοῦσα, ὑπελείφθη,
 συμπόσιόν τέ τι περιβόητον συνεκρότησε καὶ κῶμον ἀσελγέστατον
 ἐκώμασεν, ἐνταῦθα ὁ Νάρκισσος μονωθέντι τῷ Κλαυδίῳ μηνύει
 5 διὰ τῶν παλλακῶν αὐτοῦ πάντα τὰ γιγνόμενα. "καὶ ἐκφοβήσας
 αὐτὸν ὥς καὶ τῆς Μεσσαλίνης ἐκείνόν τε ἀποκτενεῖν καὶ τὸν Σί-
 λιον ἐς τὴν ἀρχὴν ἀντικαθιστάναι μελλούσης, ἀνέπεισε συλλαβεῖν
 τινὰς καὶ βασανίσαι." ἅμα τε τοῦτ' ἐγίνετο καὶ αὐτὸς ἡπείχθη
 ἐς τὴν πόλιν, καὶ ὥσπερ εἶχεν ἐσελθὼν ἄλλους τε πολλοὺς καὶ
 τὸν Μνησιγόρα θανάτωσεν, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ τὴν Μεσσαλί-
 ναν "ἐς τοὺς τοῦ Ἀσιατικοῦ κήπους, δι' οὓσπερ οὐχ ἥκιστα ἀπο-
 6 λώλει, ἀναχωρήσασαν" ἀπέσφαξεν. καὶ μετ' ὀλίγον τὴν ἀδελφι-
 a.C. 49 δὴν Ἀγριππῖναν ἔγχευε, τὴν τοῦ Δομιτίου τοῦ Νέρωνος ἐπονομα-
 σθέντος μητέρα· καὶ γὰρ καλὴ ἦν καὶ συνεχῶς αὐτῇ προσεφεοίτα,

his signis " " inclusa V habet p. 674 4 2 τῶν om* 6 1 καὶ
 μετ' ἐκείνης δ' οὕτω διαφθοραίσης τὴν Ἀγριππῖναν τὴν ἀδελφιδὴν ἔγχευε
 σπουδῇ τῶν ἀπελευθέρων, ὅτι τὸν Δομιτίον ἐς προσήβους ἤδη τελοῦντα
 εἶχεν υἱόν, ὅπως ἐφεδρον αὐτὸν ἐπὶ τῇ ἀρχῇ τρέφοντες μηδὲν ὑπὸ τοῦ
 Βορριτανικοῦ δεινὸν πάθωσιν ὥς τὴν αὐτοῦ μητέρα τὴν Μεσσαλίαν ἀναι-
 ρεθῆναι ποιήσαντες. δεδομένου δὲ ἤδη τοῦ γάμου δέσαντες τὸν Σίλι-
 ον ὑπὸ τοῦ Κλαυδίου τιμώμενον ὥς ἄνδρα ἀγαθόν, ἅμα δὲ καὶ τὴν
 Ὀκταβίαν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῇ τῆς Ἀγριππῖνης νύμφῃ τῷ Δομιτίῳ προ-
 μώμενοι, ἐγγεγνημένην τῷ Σιλίῳ, πέλδουσι τὸν Κλαύδιον ὥς ἐπιβου-
 λεοντά οἱ τὸν Σιλίον ἀποκτείνειν. γενομένου δὲ τούτου λόγους ἐν τῇ
 βουλῇ ὁ Βιτέλλιος ἐποίησατο ὅτι συμφέροι τῷ κοινῷ γῆμαι τὸν Κλαύδιον·
 καὶ τὴν Ἀγριππῖναν ἐπιτρεψάμενος εἰς τοῦτο ἀπέμεινε, καὶ βιάσασθαι σφισιν
 αὐτὸν ἐπὶ τὸν γάμον συνεβούλευεν. ἐνταῦθεν ὁρμηθέντες οἱ βουλευταὶ πρὸς
 τὸν Κλαύδιον ἤλθον καὶ ἠνάγκασαν δῆθαι αὐτὸν γῆμαι, καὶ ψήφισμα
 ἐποίησαντο ἕξειναι Ῥωμαίους ἀδελφιδὰς ἄγεσθαι· πρότερον γὰρ ἐκείνῳ
 λυτο. Z p. 468.

μόνη τε ὡς καὶ θείῳ συνεγίνετο, καὶ τρυφερώτερον ἢ καὶ ἀδελφιδῇ προσεφέρετο.

"ὅτι ὁ Σιλανὸς ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐνόμιζετο, καὶ ὑπὸ τοῦ Κλαυδίου 7 οὕτως ἐτιμᾶτο ὥστε καὶ ἐπιτιμίας τιμὰς ἐν παισὶ λαβεῖν, τήν τε θυγατέρα αὐτοῦ Ὀκταβίαν ἐγγυήσασθαι, καὶ πολὺ πρὸ τοῦ καθήκοντος χρόνον στρατηγῆσαι, τήν τε πανήγυριν τὴν προσήκουσαν αὐτῷ τοῖς ἐκείνου τέλεσι ποιῆσαι, καὶ ἐν αὐτῇ τὸν Κλαύδιον καὶ αἰτῆσαι τινα παρ' αὐτοῦ ὥσπερ τινὰ στασιάρχην, καὶ ἐκβοῆσαι πάνθ' ὅσα τοὺς ἄλλους βουλομένους ἔωρα. οὐ μὴν ἀλλ' οὕτω ταῖς γυναιξίν ὁ Κλαύδιος ἐδεδοῦλωτο ὥστ' ἀμφοτέρους τοὺς γαμβροὺς δι' αὐτὰς ἀποκτείνει. V p. 677.

ὡς δ' ἄπαξ ἐν τῇ βασιλείᾳ ἡ Ἀγριππῖνα ἐγένετο, τὸν τε Κλαύ- 32 διον ἐσφετερίσατο, δεινотάτην ποὺ οὕσα πράγμασι χρῆσασθαι, καὶ τοὺς τινα αὐτοῦ εὐνοίαν ἔχοντας τὰ μὲν φόβῳ τὰ δὲ ἐντροπείαις ὥκειώσατο. "καὶ τὸν Βρεττανικὸν τὸν παῖδα αὐτοῦ ὡς καὶ τῶν τυχόντων τινὰ τρέφεσθαι ἐποίη· ὁ γὰρ ἕτερος, ὁ καὶ τὴν Σημιανὴν θυγατέρα ἐγγυησάμενος, ἐτεθνήκει. τὸν τε Δομίτιον τότε μὲν γαμ- 2 βρὸν τῷ Κλαυδίῳ ἀπέδειξεν, ὕστερον δὲ καὶ ἐσεποίησεν. ἐπράξε δὲ ταῦτα τὸ μὲν τι διὰ τῶν ἀπελευθέρων ἀναπείσασα τὸν Κλαύδιον, τὸ δὲ καὶ τὴν γερονσίαν καὶ τὸν δῆμον τοὺς τε στρατιώτας ἐπιτήδειόν τι αἰεὶ ποτε ἐς αὐτὰ συμβοᾶν παρὰσκευάσασα."

ὅτι ἡ Ἀγριππῖνα τὸν νῖον ἐς τὸ κράτος ἐξήσκει καὶ παρὰ τῇ 3 Σεκέᾳ ἐξεπαίδευε, πλοῦτόν τε ἀμύθητον αὐτῷ συνέλεγεν, οὐδὲν οὔτε τῶν σμικροτάτων οὔτε τῶν ἀτιμιωτάτων ἐπ' ἀργυρισμῷ παραλείπουσα, ἀλλὰ πάντα μὲν καὶ τὸν ὁπωσοῦν εὐποροῦντα θεραπέυονσα, πολλοὺς δὲ καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο φονεύονσα. ἤδη δὲ τινὰς 4 καὶ τῶν ἐπιφανῶν γυναικῶν ἐηλοτυπήσασα ἐφθείρεν, καὶ τήν γε Παυλίαν τὴν Αὐλλίαν, ἐπειδὴ ἐλπίδα τινὰ ἐς τὴν τοῦ Κλαυδίου συνρόλησιν ἐσχέκει, ἀπέκτεινεν. τήν τε κεφαλὴν αὐτῆς κομισθεῖσαν αὐτῇ μὴ γνωρίσασα τὸ τε σιῶμα αὐτῆς αὐτοχειρίᾳ ἠρέφξε καὶ τοὺς ὀδόντας ἐσκέφατο ἰδίως πως ἔχοντας.

"ὅτι ὁ μὲν Νέρων ἠΰξετο, Βρεττανικὸς δὲ οὔτε τινὰ τιμὴν οὔτε 5

"32 14 — "25 V p. 677. X enim: τὸν τε νῖον εἰσποίησασθαι τὸν Κλαύδιον ἀναπείσασα καὶ τοὶ παῖδας ἔχοντα ἐς τὸ (31) 44 ἔσχηκεν" 51 ὅτι —] ante haec Z p. 469: μετὰ ταῦτα δὲ καὶ Αὐγουστὴν τὴν Ἀγριππῖναν ὁ Κλαύδιος ἐπεκάλεσε, καὶ τὸν νῖον αὐτῆς εἰσποιησάμενος μειωνόμας Τιβέριον Κλαύδιον Νέρωνα Δροῦσον Γερμανικὸν Καίσαρα, μηδὲν φροντίδας ὅτι καίεσθαι ὁ οὐρανὸς τὴν ἡμέραν ἐξέλην ἐδοξε. καὶ μετὰ τοῦτο τὴν θυγατέρα τὴν Ὀκταβίαν εἰς ἑτερόν τι γένος εἰσαγαγών, ἵνα μὴ ἀδελφοὺς συνοικῆζεν δοκῇ, ἐνεγίνεσεν αὐτῷ (33 2). Ἀγριππῖνα δὲ καὶ Καλπουρνια γυναικα τῶν πρώτων ἐφρυγάδυσεν, ἢ ὡς λέγεται καὶ ἀπέκτεινεν, ἐπειδὴ τὸ κάλλος αὐτῆς ὁ Κλαύδιος ἐθαύμασε καὶ ἐπήρεσε. τοῦ δὲ Νέρονος (τοῦτο γὰρ τὸ

ἐπιμέλειαν εἶχεν, ἀλλ' ἡ Ἀγοριππῖνα τοὺς τε ἄλλους τοὺς περιέποντας αὐτὸν τοὺς μὲν ἐξέβαλε τοὺς δὲ καὶ ἀπέκτεινεν, καὶ τὸν Σωσίβιον, ὃ ἢ τε τροφή καὶ ἡ παιδεία αὐτοῦ προσετέτακτο, κατέσφαξεν ὡς
 6 καὶ τῷ Νέρωνι ἐπιβουλεύοντα. καὶ τούτου παραδοῦσα αὐτὸν οἷς ἤθελεν, ἐκάκου ὅσον ἐδύνατο, καὶ οὕτε τῷ πατρὶ συνεῖναι οὕτε ἐς τὸ δημόσιον προΐεναι εἶα, ἀλλ' ἐν ἀδέσμῳ τρόπον τινὰ φυλακῇ εἶχεν. V p. 678.

33 "ὅτι Ἀγοριππίνης οὐδεὶς τὸ παράπαν ἤπτετο, ἀλλὰ τὰ τε ἄλλα καὶ ἐπὲρ αὐτὸν τὸν Κλαύδιον ἐδύνατο, καὶ ἐν κοινῷ τοὺς βουλομένους ἡσπάζετο· καὶ τοῦτο καὶ ἐς τὰ ὑπομνήματα ἐσγράφετο. ib.

2 καὶ ἡ μὲν ταχὺ καὶ αὐτῇ Μεσσαλῖνᾳ ἐγένετο, καὶ μάλιστα ὅτι καὶ τιμὰς ἄλλας τε καὶ τὸ καρπεντίῳ ἐν ταῖς πανηγύρεσι χρῆσθαι παρὰ τῆς βουλῆς ἔλαβεν. ὁπότε δὲ ὁ Κλαύδιος τὸν Νέρωνα τὸν
 a.C. 50 υἱὸν αὐτῆς ἐσπειοῖσάτο τε καὶ γαμβρὸν ἐποίησάτο, τὴν θνητὴν
 50 ἐς ἑτερόν τι γένος ἐκποιήσας ἵνα μὴ ἀδελφοὺς συννοκίῃεν δοκῇ, τέρας οὐ μικρὸν ἐγένετο· καίεσθαι γὰρ ὁ οὐρανὸς τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔδοξεν. ἐν τινι δὲ λήμῃ ναυμαχίαν ὁ Κλαύδιος ἐπεθύμησε ποιῆσαι, τεῖχος τε περὶ αὐτὴν ἔβλινον κατεσκεύασε καὶ ἱκρία ἐπηξέ, πληθὺς τε ἀναρίθμητον ἡθροισεν. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ὥς πον καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς, ὁ δὲ δὴ Κλαύδιος ὁ τε Νέρων στρατιωτικῶς ἐστάλησαν, ἡ τε Ἀγοριππῖνα χλαυδίᾳ διαχρύσῳ ἐκοσμήθη. οἱ δὲ δὴ ναυμαχῆσόντες θανάτῳ τε καταδεδικασμένοι ἦσαν καὶ πεντήκοντα ναῦς ἐκάτεροι εἶχον, οἱ μὲν Ῥόδιοι οἱ δὲ Σικελοὶ ὀνομασθέντες.
 4 καὶ τὸ μὲν πρῶτον συστραφέντες καὶ καθ' ἐν γενόμενοι Κλαύδιον ἅμα προσηγόρευσαν οὕτω "χαῖρε, αὐτοκράτορ· οἱ ἀπολούμενοί σε ὑσπαζόμεθα." ἐπεὶ δὲ οὐδὲν σωτήριον εὗροντο, ἀλλὰ ναυμαχεῖν καὶ ὥς ἐκελεύσθησαν, διέκπλοις τε ἄπλοῖς ἐχρήσαντο καὶ ἥμισυ ἀλλήλων ἥσαντο, μέχρις οὗ καὶ ἀνάγκῃ κατεκόπησαν.

5 ὁ δὲ δὴ Νάρκισσος οὕτως ἐνετράφα τῷ Κλαυδίῳ ὥστε λέγεται, ἐπειδὴ ποτε οἱ Βιθυνοὶ, δικάζοντος τοῦ Κλαυδίου, Ἰουνίου Κίλωνος τοῦ ἄρξαντός σφον πολλὰ κατεβόησαν ὥς οὐ μετρίως δωρο-

δομα ἐπ' αὐτῷ ἐξενίκησεν) ἐς τοὺς ἐφήβους ἐγγραφεύτος, κατὰ τὴν ἡμέραν ἐν ἣ ἐνεγράφη τὸ δαιμόνιον τὴν τε γῆν ἐπὶ πολλὴν ἐσεισε καὶ φόβον νυκτὸς πᾶσιν ὁμοίως ἐνέβαλεν. 33 1 1 Z p. 470: ἡδύνατο δὲ πάντα, τοῦ Κλαυδίου κρατοῦσα καὶ τὸν Νάρκισσον καὶ τὸν Πάλλαντα οἰκνωσαμένη· ὁ γὰρ Κάλλιστος ἐπὶ πολλὴν προχωρήσας δυνάμειος ἐτελεύτησεν. qui addit haec: οἱ ἀστρολόγοι δὲ ἐξ ἀπάσης τῆς Ἰταλίας ἡλάθθησαν, καὶ οἱ αὐτοῖς συγγινόμενοι ἐκολάσθησαν. Καράτακος δὲ τις βαρβάρων ἀρχηγὸς ἀλοὺς καὶ εἰς τὴν Ῥώμην ἀχθεῖς, καὶ συγγνώμης παρὰ τοῦ Κλαυδίου τυχὼν, εἰτα περὶνοστήσας τὴν πόλιν μετὰ τὴν ἄψιν καὶ ἰδὼν αὐτῆς τὴν λαμπρότητα καὶ τὸ μέγεθος, "εἰτα" ἔφη "ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα κεινημένοι τῶν σκληρίδων ἡμῶν ἐπιθυμεῖτε;" 3 6 τε] δὴ

δοκήσαντος, καὶ ἤρετο ἐκεῖνος τοὺς παρεστηκότας ὅ τι καὶ λέγου-
σιν (οὐ γὰρ συνίει διὰ τὸν θόρον τῶν αὐτῶν), εἶπέ τε ὁ Νάρκισσος
ψευδόμενος ὅτι χάριν τῷ Ἰουνίῳ γνώσκουσιν, πιστεῦσαι τε αὐτῷ
καὶ εἰπεῖν "οὐκοῦν ἐπὶ διετές ἐτι ἐπιτροπεύσει."

"ὅτι ὁ Νάρκισσος τῆς λίμνης τῆς Φονκίτης συμπεσοῦσας αἰ-
τίαν ἐπ' αὐτῇ μεγάλην ἔλαβεν· ἐπιστάται γὰρ τοῦ ἔργου, καὶ ἔδοξε ^{a.C.} 53
πολὸν ἐλάττω ὢν ἡλπίζε δαπανήσας εἶτα ἐξεπίτηδες τὸ σύμπτωμα,
ὅπως ἀνέξέλεγχτον τὸ κακούργημα αὐτοῦ γένηται, μηχανήσασθαι. V.

ἡ δὲ Ἀγοριππὶνα καὶ δημοσίᾳ πολλάκις αὐτῷ καὶ χρηματίζοντι ⁷
καὶ πρεσβείας ἀκροωμένῳ παρῆν, ἐπὶ βήματος ἰδίῳ καθημένη.
καὶ ἦν καὶ τοῦτο οὐδενὸς ἑλαττον θέαμα.

Ἰουλίῳ δὲ τινι Γαλλίῳ ῥήτορι δίκην ποτὲ λέγοντι ὁ Κλαύδιος ⁸
ἀχθεσθεὶς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐς τὸν Τίβερα ἐμβληθῆναι· ἔνυχε γὰρ
πλησίον αὐτοῦ δικάζων. ἐφ' ᾧ δὴ ὁ Δομίτιος ὁ Ἀφρός, πλείστον
τῶν καθ' ἑαυτὸν ἐν τῷ συναγορεύειν τισὶν ἰσχύσας, κάλλιστα ἀπέ-
σχωπεν· δεηθέντος γὰρ τινος ἀνθρώπου τῆς παρ' αὐτοῦ βοηθείας,
ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ Γαλλικοῦ ἐγκατελείφθη, ἔφη πρὸς αὐτὸν ὅτι καὶ
τίς σοι εἶπεν ὅτι κρείττον ἐκείνου νήχομαι;

ὁ δὲ Κλαύδιος τοῖς ὑπὸ τῆς Ἀγοριππίνης δρωμένοις, ὢν γε καὶ ³⁴
ῥοθάνετο ἤδη, ἀχθόμενος, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν Βρεττανικὸν ^{a.C.} 54
ἐπιζητῶν, ἐξ ὀφθαλμῶν αὐτῷ ἐπίτηδες ὑπ' ἐκείνης τὰ πολλὰ γιγνώ-
μενον, Νέρωνι, οἷα τῷ ἑαυτῆς παιδὶ ἐκ τοῦ προτέρου ἀνδρὸς αὐτῆς
Δομιτίου, πάντα τρόπον περιποιονμένης τὸ κράτος, οὐκ ἤνεγκε τὸ
γιγνόμενον, ἀλλ' ἐκείνην τε καταλύσαι καὶ τὸν υἱὸν διάδοχον τῆς

55 εἰπεῖν? * 6 αὐτῷ ἐκεῖνος καὶ? * 63 εἰλήγει? 34 11 cf.
Z p. 471: νοσήσαντος δὲ μετὰ ταῦτα τοῦ Κλαυδίου εἰσῆλθεν ὁ Νέρων εἰς
τὸ συνέδριον, καὶ εἰ ἀναρρωσθεῖν ὁ Κλαύδιος ἱπποδρομίαν ὑπέσχετο.
πάντα γὰρ τρόπον ἡ Ἀγοριππὶνα ἐκίνει ἵνα τῷ τε πλήθει χαρίζοιτο καὶ
μόνος ἔσεσθαι νομιζοίτο τῆς αὐταρχίας διάδοχος. διὸ τὸν τε ἱππικὸν ἀγῶνα,
ὃ προσέκειντο μάλιστα, ἐποίησε τὸν Νέρωνα ὑποσχέσθαι ἐπὶ τῇ τοῦ Κλαυ-
δίου ὕψει, ἣν καὶ πᾶν ἀπῆχετο· καὶ πρὸς τὴν πρᾶσιν τῶν ἄρτων θό-
ρυβόν τινα γενέσθαι παρασκευάσασα ἀνέπεισε τὸν Κλαύδιον τῷ τε δῆμῳ ἐκ
προγοργῆς δηλῶσαι καὶ τῇ γερούσια ἐπιστεῖλαι ὅτι, καὶ αὐτὸς ἀποθάνοι,
ὁ Νέρων τὰ κοινὰ ἱκανὸς ἤδη ἐστὶ διοικεῖν. καὶ ὁ μὲν πολὺς τε ἔκτοτε
ἦν καὶ διὰ στόματος ἤγετο ἅπασι, τὸν δὲ Βρεττανικὸν συγχοὶ μὲν οὐδ' εἰ
ἐξ ἑγνώσκον, οἱ λοιποὶ δὲ παραπλήγῃ καὶ ἐπὶ πληττον, ταῦτα κηρυττούσης
τῆς Ἀγοριππίνης, ὥροντο. θάψαντος δὲ τοῦ Κλαυδίου τὴν ἱπποδρομίαν ὁ
Νέρων μεγαλοπρεπῶς ἐπετέλεσε, καὶ τὴν Ὀκτωβρίαν δὲ τότε ἔφημεν, ὥστε
καὶ ἐκ τούτου ἀνῆρ ἤδη δοκεῖν. οὐδὲν δὲ ἀκούειν τῇ Ἀγοριππίνῃ ἐδόκει·
καίτοι ὅσα τε ἡ Λιβία ἔσχε κάκερῃ ἐδέδοτο καὶ ἄλλ' αἷτα πλείω ἐφηγίστο.
ἡ δὲ καὶ ἰσοκρατῆς τῷ Κλαυδίῳ ἀντιχρὺς ὀνομάζεσθαι ἠθέλε, καὶ ποτε
πολλοὺ τὴν πόλιν ἐπινεμομένου πρὸς πρὸς τὴν ἐπιουρούσαν ἐκείνῃ συμπα-
ρεγένετο. ὁ γοῦν Κλαύδιος ἀχθόμενος τοῖς δρωμένοις τοῖς τέως εἰς γνώσιν
ἰούσιν αὐτῷ, καὶ τῷ Βρεττανικῷ ὅποτε ἐντύχοι φιλοφρόνως συγγιγνόμενος,
οὐκ ἤνεγκε τὰ γινόμενα, ἀλλ' ἐκείνην τε καταλύσαι καὶ τὸν υἱὸν ἐς τοὺς
ἐφηβους εἰσαγαγεῖν καὶ διάδοχον ἀποδείξαι παρασκευάζετο. 4 πρότερον

- ² ἀρχῆς ἀποδείξαι πυρεσκενάζετο. μαθοῦσα δὲ ταῦτα ἡ Ἀγοριππῖνα
 ἐφοβήθη, καὶ αὐτὸν προκαταλαβεῖν φαρμάκιον ᾗθελησεν. ὥς δὲ
 ἐκεῖνος οὐδὲν ὑπὸ τοῦ οἴνου, ὃν πολὺν αἰεὶ ποτε ἔπινε, καὶ ὑπὸ τῆς
 ἄλλης διαίτης, ἣ πρὸς φυλακὴν σφῶν οἱ αὐτοκράτορες χοῶνται,
 κακοῦσθαι ἐδύνατο, Λουκοῦστῖαν τινα φαρμακίδα περιβόητον μετε-
 πέμψατο, καὶ φάρμακόν τι ἄφικτον προκατασκευάσασα ἔς τινα
³ τῶν καλουμένων μυκήτων ἐνέβαλεν. καὶ αὐτὴ μὲν ἐκ τῶν ἄλλων
 ἦσθιεν, ἐκεῖνον δὲ ἐκ τοῦ τὸ φάρμακον ἔχοντος (καὶ γὰρ μέγιστος
 καὶ κάλλιστος ἦν) φαγεῖν ἐποίησεν. καὶ ὁ μὲν οὕτως ἐπιβουλεύεις
 ἐκ μὲν τοῦ συμποσίου ὥς καὶ ὑπερχορῆς μέθης σφόδρα ὦν ἔξεκο-
 μίσθη, ὅπερ πον καὶ ἄλλοτε πολλάκις ἐγεγόνει, τῆς δὲ νυκτὸς οὐδὲν
 οὐτ' εἰπεῖν οὐτ' ἀκοῦσαι δυνήθεις μετήλλαξε, τῇ τρίτῃ καὶ δεκάτῃ
 τοῦ Ὀκτωβρίου, ζήσας ἐξήκοντα καὶ τρία ἔτη, αὐταρχήσας δὲ ἔτη
⁴ δεκατρία καὶ μῆνας ὀκτὼ καὶ ἡμέρας εἴκοσιν. ἡ δὲ δὴ Ἀγοριππῖνα
 ταῦτα ποιήσασα ἔφθασεν, ὅτι τὸν Νάρκισσον ἐς Καμπανίαν, προ-
 φάσει ὥς καὶ τοῖς ὕδασι τοῖς ἐκεῖ πρὸς τὴν ποδᾶγραν χρησιμοποιόν,
 προαπέπεμψεν, ἐπεὶ παρόντος γε αὐτοῦ οὐκ ἂν ποτε αὐτὸ ἐδεδρά-
 κει· τοιοῦτός τις φύλαξ τοῦ δεσπότητος ἦν. ἐπαυλώετο δὲ καὶ αὐτὸς
 τῷ Κλαυδίῳ, μέγιστον τῶν τότε ἀνθρώπων δυνήθεις· μυριάδας τε
 γὰρ πλείους μυρίων εἶχε, καὶ προσεῖχον αὐτῷ καὶ πόλεις καὶ βασι-
⁵ λεῖς. καὶ ὅττι καὶ τότε ἀποσημγήσεσθαι μέλλον λαμπρὸν ἔργον
 διεπραΐατο· τὰ γὰρ γράμματα τοῦ Κλαυδίου, ὅσα ἀπόρρητα κατὰ
 τε τῆς Ἀγοριππίνης καὶ κατ' ἄλλων τινῶν, οἷα τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ
 διοικῶν, εἶχε, πάντα προκατέκασεν.
- ³⁵ οὕτω μὲν ὁ Κλαύδιος μετήλλαξεν, ἐς τοῦτό τε ὅ τε ἀστὴρ ὁ
 κομήτης ἐπὶ πλείστον ὄφθεις, καὶ ἡ ψεκὰς ἡ αἱματώδης, ὅ τε
 σκηπτὸς ὁ ἐς τὰ δορυφορικὰ σημεῖα ἐμπεσὼν, καὶ ἡ αὐτόματος τοῦ
 ναοῦ τοῦ Διὸς τοῦ νικαίου ἀνοιξίς, τό τε σμῆνος τὸ ἐν τῷ στρατο-
 πέδῳ συστραφέν, καὶ ὅτι ἔξ ἀπασῶν τῶν ἀρχῶν εἰς ἀφ' ἐκάστης
² ἐτελεύτησεν, ἔδοξε σημῆραι. ἔτρεχε δὲ καὶ τῆς ταφῆς καὶ τῶν ἄλλων
 ὅσων ὁ Αὐγουστος. Ἀγοριππῖνα δὲ καὶ ὁ Νέρων πενθεῖν προσεποι-
 οῦντο ὃν ἀπεκρίνεσαν, ἔς τε τὸν οὐρανὸν ἀνήγαγον ὃν ἐκ τοῦ συμπο-
 σίου φορᾶδην ἐξενηρόχισαν. ὅθεν περ Λούκιος Ιούριος Γαλλίων ὁ
³ τοῦ Σερέκας ἀδελφὸς ἀστεϊότατόν τι ἀπεφθέγγατο. συνέθηκε μὲν
 γὰρ καὶ ὁ Σερέκας σύγγραμμα, ἀποχολοκέντωσιν αὐτὸ ὥσπερ τινὰ
 ἀπαθανάτισιν ὀνομάσας· ἐκεῖνος δὲ ἐν βραχυτάτῳ πολλὰ εἰπὼν

³ 7 καὶ μῆνας δύο καὶ ἡμέρας τρισκαίδεκα Z ⁴ 3 χρησιμοποιόν Z
⁶ ποτὲ ⁵ 4 addit Z p. 473: ἐσφάγη δὲ παρὰ τῇ τῆς Μεσσαλίνης μνη-
 μείῳ, ὅπερ ἐκ συντυχίας συνενεχθὲν ἔδοξεν εἰς τὴν ἐκείνης τιμωρίαν γε-
 νέσθαι. 35 1 1 ὁ τε om

ἀπομνημονεύεται. ἐπειδὴ γὰρ τοὺς ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ θανάτουμέ-⁴
ρους ἀγκίστροις τισὶ μεγάλοις οἱ δῆμιοι ἔς τε τὴν ἀγορὰν ἀνεῖλκον
κάντεῦθεν ἔς τὸν ποταμὸν ἔσυρον, ἔφη τὸν Κλαύδιον ἀγκίστρον ἔς
τὸν οὐρανὸν ἀνεκχέσθαι. καὶ ὁ Νέρων δὲ οὐκ ἀπάξιον μνήμης
ἔπος κατέλιπεν· τοὺς γὰρ μύκητας θεῶν βροῦμα ἔλεγεν εἶναι, ὅτι
καὶ ἐκεῖνος διὰ τοῦ μύκητος θεὸς ἐγεγόνει.

ἀποθανόντος δὲ τοῦ Κλαυδίου κατὰ μὲν τὸ δικαιότατον ἡ ἡγε-^{ΞΑ}
μονία τοῦ Βρεττανικοῦ ἦν (γνήσιος γὰρ τοῦ Κλαυδίου παῖς ἐπεφύκει,
καὶ τῇ τοῦ σώματος ἀκμῇ καὶ ὑπὲρ τὸν τῶν ἐτῶν ἀριθμὸν ἦνθει),
ἐκ δὲ δὴ τοῦ νόμου καὶ τῷ Νέρωνι διὰ τὴνποίησιν ἐπέβαλλεν.
ἀλλ' οὐδὲν γὰρ δικαίωμα τῶν ὀπλῶν ἰσχυρότερον ἐστίν· πᾶς γὰρ²
ὁ δυνάμει προέχων δικαιότερα αἰεὶ καὶ λέγειν καὶ πράττειν δοκεῖ.
Νέρων οὖν τὰς τε διαθήκας τοῦ Κλαυδίου ἡγήσατο καὶ τὴν ἀρχὴν
πῦσαν διεδέξατο, τὸν τε Βρεττανικὸν καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ διε-
χορήσατο· τί γὰρ ἂν τις καὶ τὰ τῶν ἄλλων παθήματα κατοδύραιο;
σημεῖα δ' αὐτῷ τῆς αὐταρχίας τάδε ἐγένετο. ἀκτῖνες γὰρ²
τικτόμενον αὐτὸν ὑπὸ τὴν ἑω ἔξ οὐδεμιᾶς τοῦ ἡλίου φανεραῦς προσ-
βολῆς περιέσχον· καὶ τις ἀστρολόγος ἔκ τε τούτων καὶ ἐκ τῆς τῶν
ἀστέρων φορᾶς τῆς ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ καὶ πρὸς ἀλλήλους ἑμιλλας
δύο ἅμα περὶ αὐτοῦ ἐμαντεύσατο, ὅτι τε βασιλεύσει καὶ ὅτι τὴν
μητέρα φονεύσει. ἀκούσασα δὲ ταῦθ' ἡ Ἀγριππῖνα παραινόμενα μὲν²
οὕτως ἐξεφρόνησεν ὥς καὶ αὐτὸ τοῦτο ἀναβοῇσαι “ἀποκτενιάτω με,
μόνον βασιλευσάτω,” ὕστερον δὲ καὶ πάντῃ μετανοήσας ἐπὶ τῇ εὐχῇ
ἤμελλεν. ἔς γὰρ τοῦτο μωρίας ἀφικνούμεναι τινες ὥστε, ἂν τι προσ-
δοχήσωσιν ἀγαθὸν κακῷ μεμνημένον λήψεσθαι, εὐθὺς μὲν ἐπιθυμία
τοῦ κρείττονος καταφρονεῖν τοῦ χείρονος, ἐπειδὴν δὲ καὶ ἐκείνου ὁ
καιρὸς ἔλθῃ, δυσκολαίνειν καὶ μὴ ἂν μηδὲ τὸ βέλτιστον εἰληφέναι
βεβουλῆσθαι. καίτοι καὶ τὴν πονηρίαν καὶ τὴν ἀσελγίαν τὴν τοῦ³
Νέρωνος καὶ ὁ Δομίτιος ὁ πατὴρ ἱκανῶς, οὐκ ἐκ μαντείας ἀλλ' ἐκ
τῶν τρόπων τῶν τε ἑαυτοῦ καὶ τῶν τῆς Ἀγριππίνης, προείδετο,
εἶπέ τε ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν ἄνδρα τινὰ ἀγαθὸν ἔκ τε ἑμοῦ καὶ ἐκ
ταύτης γεννηθῆναι. προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου λεβηρίς περὶ τὸν⁴
ἀνχένα τοῦ Νέρωνος παιδίου ἔλ' ὄντος εὐρεθεῖσα παρέδωκε τοῖς
μάντεσι λέγειν ὅτι ἰσχνὸν παρὰ τον γέροντος μεγάλην λήψεται, ἐπειδὴ
τὸ γῆρας διὰ ταῦθ' οἱ ὄφεις ἐκδέσθαι νομίζονται.

ἐπὶ δὲ καὶ δέκα ἔτη ἦγεν ὅτ' ἦρξεν, ἔς τε τὸ στρατόπεδον³
ἐσῆλθε, καὶ ἀναγνούς ὅσα ὁ Σενέκας ἐγγράφει, ὑπέσχετο αὐτοῖς
ὅσα ὁ Κλαύδιος ἐδεδώκει. τοσαῦτα δὲ καὶ πρὸς τὴν βουλὴν, πρὸς

⁴ 3 καὶ ταῦθ' *
Leunclavius distinxit.

1 1 1 ΞΑ] libros delinc praeter penultimum
3 1 βούλεσθαι? *